

ความรับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในสหรัฐอเมริกา

กฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวกับความรับผิดของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าในความเสียหายของผู้บริโภค หรือของบุคคลใด ๆ ซึ่งเกิดจากสินค้านั้น แยกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ กล่าวคือ ทั้ง 50 มลรัฐต่างก็มีอิสระในการกำหนดกฎหมายลายลักษณ์อักษรของตน และศาลของมลรัฐก็มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีในมลรัฐของตนวางแนวบรรทัดฐานเช่นไรก็ได้ ซึ่งจะมีฐานะเป็นกฎหมายจากคำพิพากษา (case law) ทั้งนี้มีแนวบรรทัดฐานตลอดมาในคดีความรับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า ได้วินิจฉัยโดยอาศัยหลักทฤษฎีทางกฎหมาย 3 ประการ คือ¹

1. ทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเดินเลอ (negligence)
  2. การผิดคำรับประกันสินค้า (breach of warranty) ทั้งโดยชัดแจ้งและโดยปริยาย อันเป็นความรับผิดในทางสัญญา
  3. ความรับผิดเด็ดขาดในทางละเมิด (strict liability in tort).
- ในทางปฏิบัติได้มีความพยายามที่จะให้หลักกฎหมายในคดี products liability นี้เป็นหลักการเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้โดยการรับรองหลักความรับผิดตามทฤษฎีประมาทเดินเลอและทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาดในทางละเมิดตามกฎหมายจากคำพิพากษา (case law)

---

¹ Edward J. Kionka, Torts in a Nutshell: Injuries to Persons and Property (St. Paul, Minn.: West Publishing, 1977), p.259; William C. Tower, "The Issue of Product Liability in America, and European Law, " In Comparative Law Yearbook, Vol. 1 pp. 35-59 Edited by The Center for International Legal Studies. (The Netherlands: Sijthoff Alphen aanden Rijn, 1977), pp. 36-37.

กฎหมายจารีตประเพณี นำมากำหนดเป็นแนวทางในข้อบัญญัติกฎหมายลักษณะละเมิด ที่เรียกว่า "The Restatement of Torts" โดยการดำเนินงานของสถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกา (The American Law Institute) ¹ ในขณะนี้มีการปรับปรุงแก้ไขและออกข้อบัญญัติ The Restatement (Second) of Torts เป็นฉบับที่ 2 แล้ว ข้อบัญญัติฉบับนี้จะไม่ใช่มติที่ประกาศใช้บังคับในรัฐโดยตรง แต่ก็มีอิทธิพลและถูกยกขึ้นอ้างอิงในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในศาลอยู่เนือง ๆ ² และหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการผิดคำรับประกันสินค้าก็ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมาย ได้แก่ ประมวลกฎหมายพาณิชย์ฉบับเอกรูป The Uniform Commercial Code โดยการดำเนินงานของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดกฎหมายของรัฐเป็นเอกรูปและสถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ³ และรัฐต่าง ๆ แทบทุกรัฐ ยกเว้นหลุยส์เซียน่าก็ได้รับรองและตราขึ้นใช้บังคับเป็นกฎหมายในรัฐตนในรูปแบบเดียวกันคล้ายคลึงกัน ⁴ ดังนั้นหลักกฎหมายตามที่บัญญัติใน The Restatement (Second) of Torts และ The Uniform Commercial Code ก็ใช้เป็นหลักในการพิจารณาวินิจฉัยคดีความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในแทบทุกรัฐ ส่วนมลรัฐหลุยส์เซียน่านั้นยังคงรับอิทธิพลของกฎหมายฝรั่งเศส ใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง The Louisiana Civil Code เป็นหลักในการพิจารณาทั้งความรับผิดในทางสัญญาและความรับผิดในทางละเมิด จึงแตกต่างไปจากมลรัฐเพื่อนบ้านทั้งหลาย

¹ เป็นองค์การอาสาสมัคร มีสมาชิกอันประกอบด้วยผู้พิพากษา อาจารย์กฎหมาย และบุคคลชั้นนำในเนติบัณฑิตยสภาของสหรัฐอเมริกา และของมลรัฐต่าง ๆ

² ประมุข สวัสดิคิมงคล, "ชาววงการกฎหมายต่างประเทศ, " บทบัญญัติ 21(1)

(มกราคม 2505): 232.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 231 - 235.

⁴ P.P.C. Hannappel, "La responsabilite civil du manufacturier en droit compare. " Mogill Law Journal 25(3)(1980):367-368; William P. Richmond, " United States, " In Product Liability in Europe, pp. 117-125 Comp. by The Association Europeenne d'Etudes Juridiques et Fiscales, p. 117.

สำหรับรัฐบาลกลางเองก็ไต่พยายามที่จะตรากฎหมายลายลักษณ์อักษรขึ้นมาในบางเรื่อง เช่น เกี่ยวกับสินค้าประเภทอาหาร ยา รถยนต์ และของเล่นเด็ก เป็นต้น แต่บทกฎหมายที่สำคัญและได้รับการยอมรับในบังคับในทุกรัฐมีอยู่ 2 ฉบับ ได้แก่ The Magnuson Moss Warranty Federal Trade Commission Improvement Act 1975 ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าสำหรับใช้ส่วนตัว ใช้ในครอบครัวหรือในครัวเรือน เกี่ยวกับคำรับประกันสินค้าเป็นหนังสือ (written warranty) และ The Consumer Product Safety Act 1972 ซึ่งก่อตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งคือ The Product Safety Commission ให้มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตราย ซึ่งผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว มิเช่นนั้นอาจถูกห้ามผลิตหรือห้ามจำหน่ายสินค้า และต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและทางอาญาได้ ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไป

ความรับผิดชอบในกรณีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ

วิวัฒนาการ ทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อเป็นทฤษฎีความรับผิดชอบทางละเมิดเริ่มแรกที่มีบทบาทในคดีความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า แต่เดิมมีหลักกฎหมายในคดี Winterbottom v. Wright (ปี 1842) ของศาลอังกฤษ ซึ่งศาลอเมริกาถือตามว่า ผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้าคนใดไม่สามารถฟ้องร้องผู้ผลิตผู้จำหน่ายสินค้าให้รับผิดชอบในทางละเมิดได้ ถ้าไม่มีความผูกพันใด ๆ ระหว่างกันอันจะก่อให้เกิดให้ผู้ผลิตผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องระมัดระวังของตน และยังไม่มียุติบัญญัติที่ศาลจะวินิจฉัยว่าผู้ผลิตผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่อผู้บริโภค เหตุผลก็มีอยู่ว่า เนื่องจากในสมัยศตวรรษที่ 19 ศาลอเมริกามีนโยบายที่จะปกป้องคุ้มครองผู้ผลิต ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ให้ดำเนินกิจการเจริญก้าวหน้าไปได้ แทนที่จะต้องมาพะวงกับการถูกฟ้องร้องโดยผู้บริโภคมากมายซึ่งมีใบซื้อสินค้าจากคนโดยตรง กล่าวได้ว่าในขณะนั้น ผู้บริโภคสามารถจะดำเนินคดีฟ้องร้องให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินคารับผิดได้เฉพาะกรณี

มีความสัมพันธ์ตามสัญญา¹ระหว่างกันเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบการผลิต การจำหน่ายสินค้า ในเวลาต่อมา ก่อให้เกิดความต้องการความคุ้มครองอย่างมากสำหรับผู้บริโภค ในศตวรรษที่ 20 นี้ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและแนวความคิดทางเศรษฐกิจสังคมใหม่ ในขณะที่ยอมรับกันว่า ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคสุดท้าย (Ultimate consumer) ทั่วๆ ไปได้ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งคาดได้ว่าจะไปสู่มือผู้ซื้อและจะทำอันตรายบุคคลอื่นใดหากสินค้านั้นเองชำรุดบกพร่อง กรณีที่มีความสัมพันธ์ตามสัญญา²ระหว่างผู้ซื้อกับผู้จำหน่าย ซึ่งผู้จำหน่ายก็มีหน้าที่ตามความสัมพันธ์เช่นนั้นต่อผู้ซื้อ แต่ไม่เป็นการยกเว้นหน้าที่ในทางละเมิดของเขานับต่อบุคคลภายนอกซึ่งได้รับผล การกระทำของตนแต่อย่างใด² หมายความว่า ผู้จำหน่าย (ผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้จำหน่ายอื่น ๆ) ย่อมต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคใด ๆ ที่ได้รับความเสียหายเนื่องมาจากการที่ตนได้ละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ ทั่วๆ ไป แต่ก่อนจะมาถึงบทสรุปเช่นนี้ได้ ผู้บริโภคต้องพิสูจน์เป็นเวลานาน เริ่มตั้งแต่ให้ศาลยอมรับข้อยกเว้นของกฎเกณฑ์จากคดี Winterbottom เป็นบางกรณีเกี่ยวกับสินค้าบางประเภท ก่อน คือ เกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตรายใดโดยสภาพหรือชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ (inherently dangerous thing) คดีแรกได้แก่ Thomas v. Winchester พิพากษาไว้ในปี 1852 ในคดีนี้ ผู้ผลิตยาได้ ปิดฉลากยาผิดพลาด-ปิดฉลากยาพิษว่าเป็นยาไม่อันตราย แม้ใจทงจะซื้อจากรานขายยาผู้ชายปลีก จำเลยผู้ผลิตยาก็ต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค โดยศาลวินิจฉัยว่า ยาพิษเป็นสิ่งที่เกิด

¹ Prosser, Law of Torts, p. 641 คดีนี้เป็นกรวางแนวคำพิพากษาที่ออกจะกว้างเกินไป และเป็นเหตุให้มีการวางหลักเกณฑ์ว่าผู้ขายคนแรกเท่านั้นจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของสินค้าต่อผู้ซื้อซึ่งซื้อสินค้าจากตนหรือมีความสัมพันธ์ตามสัญญากับตน ; P.N. Legh Jones, "Products Liability: Consumer Protection in America," Cambridge Law Journal 27(1)(April 1969): 63-64; Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969): 242.

²

Prosser, Law of Torts, pp. 442.

อันตรายได้โดยสภาพต่อชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ กฎหมายจึงบังคับให้ผู้ผลิตจำเลยมีหน้าที่ต้อง
ระมัดระวังเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างผู้ผลิต
จำเลยและโจทก์ผู้ได้รับความเสียหาย และเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ตามสัญญาย่อมไม่จำเป็น
ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม เพราะถือว่าสินค้าเหล่านี้เป็นอันตราย
โดยสภาพ¹ มีคดีมากมายที่ดำเนินตามแนวทางนี้ แต่ก่อกำเนิดปัญหาในการพิจารณาถึงประเภทของ
สิ่งของที่เป็นอันตรายได้โดยสภาพ เช่นสินค้าสูบ ยาสูบ รถยนต์ เหล่านี้เป็นสิ่งของที่เป็นอันตราย
โดยสภาพหรือไม่² จนกระทั่งคำวินิจฉัยในคดีสำคัญ MacPherson v. Buick Motor,³
ซึ่งตัดสินไว้ในปี 1916 ได้ชักความเคลือบคลุมในปัญหานี้ได้ ในคดีนี้จำเลยเป็นผู้ผลิตรถยนต์
จำหน่ายแกพอค้าขายปลีก และพอค้าได้จำหน่ายให้แกโจทก์ แต่รถชำรุดบกพร่อง เมื่อโจทก์ขับรถ
คนที่มีชื่อเสียงเกิดการพลิกคว่ำและโจทก์ได้รับบาดเจ็บ ลอร์ดนั้นจำเลยซื้อมาจากผู้ผลิตอื่น และมี
พยานหลักฐานว่า จำเลยประมาทเดินเลอเพราะความบกพร่องของรถนั้น จำเลยสามารถ
พบได้โดยการตรวจสอบตามควร จำเลยโต้แย้งว่า ตนไม่มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับโจทก์ และ
รถยนต์มิใช่สิ่งของที่เป็นอันตรายโดยสภาพ ศาลได้วินิจฉัยว่า การดำเนินคดีละเมิดโดยประมาท
เดินเลอสามารถกระทำต่อจำเลยผู้ผลิตสินค้าซึ่งชำรุดบกพร่องเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายต่อ
โจทก์ แม้ว่าโจทก์มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับจำเลยก็ตาม ความรับผิดชอบขยายออกไป ไม่
เฉพาะแต่กรณีสินค้าเป็นอันตรายได้โดยสภาพเช่นที่เข้าใจกัน แต่รวมไปถึงสินค้าอื่น เช่นรถยนต์
ควย โดยผู้พิพากษา Cardozo ได้กล่าวว่า

¹ Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.", "The Modern Law Review 32(3) (May 1969): 242.

² Dix W.Noel, Jerry J. Phillips, Products Liability in a Nutshell (ST.Paul, Minn.:West Publishing, 1974), pp.2-3.

³ Court of Appeal of NewYork, 1916. 217N.Y. 382, 111N.E. 1050.

ประเภทของสินค้าที่เป็นอันตรายได้โดยสภาพ มีได้จำกัดเฉพาะยาพิษ วัตถุระเบิด และสิ่งอื่น ๆ ที่มีผลทำลายได้ แต่สภาพของสิ่งของใดสามารถที่จะทำให้ชีวิตและร่างกายเป็นอันตรายได้หากมีการกระทำละเมิดแล้ว สิ่งเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่อันตรายโดยสภาพ

และยังวางหลักเกณฑ์ต่อไปว่า "ถ้าสิ่งของที่มีอันตรายเช่นนี้เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า ผู้คนนอกจากผู้ซื้อจะยอมจะชื้อควย ผู้ผลิตสิ่งของที่มีอันตรายเช่นนี้หมิ่นาทของผลิตชนควยความระมัดระวัง"

แนวคำวินิจฉัยนี้ได้รับการยอมรับทั่วไป ถือเป็นหลักว่า ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อในการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าใด ๆ ซึ่งคาดคิดไว้ว่าสามารถก่อให้เกิดอันตรายได้ถ้าสินค้านั้นชำรุดบกพร่อง อาจต้องรับผิดชอบผู้ซื้อหรือผู้บริโภคทุกคนที่ได้รับความเสียหายจากการใช้ การบริโภคสินค้านั้น และขยายไปถึงบุคคลใด ๆ ที่คาดคิดไว้ว่าจะเข้ามาเกี่ยวข้องและได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่อง อย่างเช่น ลูกจ้างหรือญาติของผู้ซื้อ ผู้โดยสารรถยนต์ขณะเกิดอุบัติเหตุ ผู้ใช้ถนนที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถยนต์ควย²

หลักความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้ามีอยู่หลายประการ เกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้า สำหรับผู้ผลิตนั้นมีหน้าที่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการผลิต การออกแบบ การบรรจุภาชนะ และการตรวจสอบสินค้า และยังคงให้คำเตือน คำแนะนำในการใช้สินค้าอย่างเหมาะสมและเพียงพอควย หากฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าวเหล่านี้และก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใด ผู้ผลิตย่อมต้องรับผิดชอบชื้อค่าเสียหายในการออกแบบสินค้า ผู้ผลิตต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อให้สินค้านี้มีความปลอดภัยในการใช้งานหรือบริโภคตามชนิดของสินค้านั้น เช่น เสื้อผ้าออกแบบให้เหมาะสมและมีความปลอดภัยในการสวมใส่ รถยนต์ก็ต้องใช้ซี่ล้อในท้องถนนได้โดยปลอดภัย นอกจากนั้นการออกแบบเครื่องยนต์กลไกหรือเครื่องไฟฟ้าต่าง ๆ ต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายควย เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าต้องมี

¹ Prosser, Law of Torts, P. 643.

² Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.4;

Flower V. Harper, and Fleming James, Law of Torts, Vol.2

(Boston-Toronto:Little Brown and Company, 1965), p. 1599.

เครื่องตัดไฟโดยอัตโนมัติ เครื่องป้องกันไฟฟ้าช็อต เป็นต้น¹ เมื่อออกแบบอย่างเหมาะสมแล้ว การเลือกใช้วัสดุคุณภาพ การเลือกภาชนะบรรจุต้องให้เหมาะสมและมีความทนทานเพียงพอ การผลิตตามกรรมวิธีต่าง ๆ การประกอบสินค้า การบรรจุสินค้าใส่ภาชนะ ผู้ผลิตก็ต้องจัดทำระบบในการผลิตและการตรวจสอบสินค้าที่สมบูรณ์ เพื่อให้สินค้าที่ตนผลิตนั้นมีคุณภาพดีและมีความปลอดภัย เมื่อจะส่งสินค้าออกจำหน่าย ผู้ผลิตจะต้องให้คำแนะนำถึงวิธีใช้สินค้าอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และให้คำเตือนถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น อาจทำโดยการปิดฉลากที่สินค้าแบบหนังสือคู่มือการใช้สินค้า หรือโดยประการอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ผลิตย่อมคาดคิกได้ว่าสภาพของสินค้าบางอย่างซึ่งบกพร่องหรือเห็นอันตรายอาจไม่เป็นที่รู้แก่ผู้บริโภค และสินค้านั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ถ้าใช้โดยไม่ถูกต้องและไม่มีคำเตือนถึงอันตรายอย่างจริงจัง เช่น ยานบางชนิดอาจมีความปลอดภัยถ้าได้ทำให้เจือจางได้อย่างเหมาะสม แต่จะมีอันตรายถ้าใช้โดยปราศจากการทำให้เจือจาง อาหารกระป๋องบางชนิดอาจเน่าเสียถ้าไม่เก็บในที่ทำความเย็น ยากำจัดศัตรูพืชบางชนิดอาจเป็นอันตรายต่อพืชไร่บางอย่าง ผู้ผลิตย่อมมีหน้าที่จะต้องให้คำแนะนำและคำเตือนในการใช้ การบริโภค สินค้าอย่างเพียงพอไม่เคลือบคลุมทำให้เข้าใจผิด และให้สามารถคุ้มครองบุคคลซึ่งตนคาดว่าจะใช้สินค้าหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับสินค้าและได้รับอันตรายจากสินค้านั้นได้² แตกมขอยกเว้นบางกรณีถือว่าผู้ผลิตไม่มีหน้าที่ต้องให้คำเตือน คือ กรณีสินค้านั้นมีอันตรายเห็นได้ชัดแจ้ง เช่น สิ่งของมีคม หรือเป็นที่รู้แก่ผู้ใช้หรือรู้กันทั่วไป และผู้ใช้ย่อมสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายนั้นได้³ หรือในกรณีที่อันตรายในสินค้าไม่สามารถค้นพบได้ในเวลาที่จำหน่าย

¹ ตัวอย่างเช่นคดี Lindroth v. Walgreen¹ 1949 จาก Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p. 146.

² Prosser, Law of Torts, pp. 646-647; Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.7.

³ Ibid., p. 649; Ibid., pp. 167-168 ; Harper, and James, The Law of Torts, 2: 1542.

สินค้านั้นแม้อุบัติจะก่อให้เกิดความระมัดระวังตรวจสอบแล้ว ¹

นอกจากนี้ ผู้ผลิตยังอาจต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตชิ้นส่วนที่คนนำมาประกอบเป็นสินค้าของคนขาย ²

สำหรับผู้ชาย แม้เป็นเพียงผู้ชายสินค้าที่ผลิตโดยบุคคลอื่น ซึ่งตนไม่รู้ว่าสินค้าเหล่านั้นเป็นอันตราย แต่กตอว่า ผู้ชายยังมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามปกติธรรมดา เพื่อตรวจสอบสินค้าโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะค้นพบความชำรุดบกพร่อง และเตือนให้ลูกค้าทราบ ³ หากความระมัดระวังที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซื้อ ผู้บริโภค ผู้ชายก็ย่อมจะต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสินค้านั้นผลิตโดยผู้ผลิตที่ไม่เป็นที่รู้จัก ไม่มีชื่อเสียง ยิ่งเห็นใครสักว่าผู้ขายยอมมีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าโดยใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น เพราะว่าไม่อาจมั่นใจได้ว่าสินค้าเหล่านั้นจะปราศจากความบกพร่อง, อันตราย แต่ในกรณีความชำรุดบกพร่องของสินค้าเป็นความชำรุดบกพร่องที่ซ่อนเร้น ผู้ชายไม่สามารถตรวจพบได้ นักกฎหมายอเมริกันส่วนมากก็เห็นว่า ผู้ชายไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในกรณีเช่นนี้ ⁴

กรณีที่ผู้ชายสินค้าอาจต้องรับผิดชอบตามหลักประมาทเลินเล่ออีกประการหนึ่งที่สมควรจะกล่าวถึงได้แก่ กรณีผู้ชายใดแสดงแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าโดยผิดพลาด

(Misrepresentation) และการที่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคเชื่อตามคำแถลงแสดงนั้นเป็นเหตุให้เขาได้รับความเสียหาย กรณีเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าผู้ชายใดถึงสถานะที่ผิดพลาดนั้น เพียงแต่พิสูจน์ว่าผู้ชายไม่มั่นใจว่าคำแถลงเกี่ยวกับสินค้านั้นจริงหรือเท็จ แต่กระนั้นผู้ชายก็ยัง

¹ Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp. 164 - 167.

² ตัวอย่างเช่นคดี Ford Motor Co. v. Mathis, 1963 จาก Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p. 8.

³ Harper, and James, The Law of Torts, 2: 1597-1598.

⁴ Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p. 9.

แสดงแสงเช่นนั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบ¹ เช่นในคดีหนึ่ง² พนักงานขายของของจำเลยแสดงต่อโจทก์เพื่อชักชวนให้โจทก์ซื้อถ่านว่า "ถ่านนี้ปลอดภัยที่จะใช้กับเตาร้อน" และโดยมีใครหรือระมัดระวังว่าถ่านที่แสดงนั้นจริงหรือเท็จแต่ก็มีโด่งใจหลอดวงโจทก์ และเพราะเหตุที่โจทก์เชื่อในถ้อยคำแถลงของพนักงานของจำเลยผู้ขายถ่านจึงไปซื้อไป และเมื่อนำไปใช้กับเตาร้อนก็เกิดระเบิดขึ้นทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ จำเลยต้องรับผิดชอบเพราะมีหน้าที่จะต้องละเว้นจากการแสดงข้อความเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญโดยผิดพลาดทำให้โจทก์เข้าใจผิด และอาจทำให้เกิดอันตรายต่อโจทก์ได้

การที่จะดำเนินคดีฟ้องให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้ารับผิดชอบต่อความประมาทเลินเล่อในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า โจทก์มีภาระจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า³

1. โจทก์ได้รับความเสียหายจากสินค้า
2. ความเสียหายเป็นเพราะความชำรุดบกพร่องของสินค้า
3. ความชำรุดบกพร่องนั้นมีอยู่ในขณะที่สินค้านั้นพ้นจากความครอบครองของจำเลย

และ

4. จำเลยประมาทเลินเล่อในการผลิตหรือการจำหน่ายสินค้านั้น

การพิสูจน์ถึงความประมาทเลินเล่อดังกล่าวต้องพิสูจน์การกระทำหรือละเว้นของจำเลยอันฝ่าฝืนหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังโดยไม่มีเหตุผลสมควร ซึ่งเป็นภาระที่ยากลำบากของโจทก์ แต่ศาลก็เคยพยายามปรับกฎเกณฑ์ *res ipsa loquitur* ในคดีประมาทเลินเล่อนี้ โดยโจทก์มีภาระพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่องของสินค้า แล้วศาลลงความเห็นไว้โดยที่สินค้าชำรุดบกพร่อง

¹ Noel, and Phillips, Products liability in a Nutshell, pp.5-6

² Cunningham v.C.R. Pease House Furnishing Co., ปี 1908

จาก Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp.5-6.

³ Prosser, Law of Torts, pp.671-672; Weinstein, et al.,

Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp. 17-19.

เป็นเพราะจำเลยประมาณเดินเลื้อในการผลิตหรือการจำหน่าย¹ แต่ในบางคดีไม่สามารถอาศัย กฎเกณฑ์ดังกล่าววินิจฉัยลงความเห็นได้เลย และโจทก์ก็ไม่สามารถพิสูจน์ความประมาณเดินเลื้อ ของจำเลยได้ จึงไม่อาจให้จำเลยรับผิดได้² ถ้าโจทก์พิสูจน์ได้ทั้ง 4 ประการดังกล่าว จำเลย ก็ต้องรับผิดชดเชยค่าเสียหายต่อโจทก์ แต่จำเลยอาจหลุดพ้นจากความรับผิดได้ โดยอ้างข้อต่อสู้ ในประการต่าง ๆ ได้แก่

1. สินค้าไม่ชำรุดบกพร่อง หรือ
2. ความเสียหายของโจทก์มิได้เป็นผลจากสินค้าชำรุดบกพร่อง แต่เป็นเพราะ
  - 2.1 การกระทำหรือละเว้นของโจทก์เอง ซึ่งอาจเกี่ยวกับ

ก. การใช้สินค้าโดยผิดปกติธรรมดา (abnormal use หรือ misuse) คือใช้สำหรับเจตนาหรือวัตถุประสงค์หรือโดยวิธีการที่ผิดปกติธรรมดา รวมถึงการ จัดการ การเตรียมการ สำหรับการใช้หรือบริโภคโดยผิดปกติด้วย แต่การใช้บางอย่างซึ่งไม่ เป็นไปตามปกติแต่ผู้ขายสามารถคาดคิดได้โดยมีเหตุผลสมควรว่าอาจมีการใช้เช่นนั้น ผู้ขายก็จะ อาจเป็นข้อต่อสู้ไม่ได้⁴

ข. ความประมาณเดินเลื้อของโจทก์เองมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย (contributory negligence) ความเสียหายเป็นเพราะโจทก์ไม่อาจค้นพบความชำรุด บกพร่องเป็นอันตราย ที่มีอยู่ในสินค้า พัง ๆ ที่บุคคลที่มีเหตุผลทั่วไปย่อมสามารถค้นพบและสามารถ

¹ Prosser, Law of Torts, p.672.

² Ibid.

³

Prosser, Law of Torts, p.669; Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p. 222; Smith, and Roberson, Smith and Roberson's Business Law, p.528.

⁴

Prosser, Law of Torts, p.669.

หลีกเลี่ยงอันตรายได้ หรือโจทก์ใช้สินค้าโดยประมาทจากความระมัดระวัง จึงก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ทั้งนี้จำเลยอ้าง contributory negligence ของโจทก์ต่อสู้ได้¹ แต่ในปัจจุบันศาลบางศาลวางหลักเกณฑ์ไว้ว่าไม่ควรรี้อ้าง contributory negligence เป็นข้อยกเว้นความรับผิดโดยสิ้นเชิงอันทำให้จำเลยไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์เลย แต่ควรรีให้มีผลเป็นข้อต่อสู้เพียงบางส่วนโดยนำหลักเกณฑ์ "comparative negligence"² มาใช้เป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งจะกำหนดแบ่งความรับผิดอย่างเป็นธรรมตามสัดส่วนของความผิด

1

Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.225; H.H.Whitworth, "Defenses to a Products Liability Action," In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law Institute on Products Liability, pp.57-114. Sponsored by Jackson Junior Bar Association and University of Mississippi School of Law (NewYork: The Bobb-Merrill Company, 1973), p.72.

2

เปรียบเทียบระหว่าง contributory negligence กับ comparative negligence contributory negligence เป็นหลักกฎหมายที่ใช้ในคดีละเมิดซึ่งจำเลยสามารถยกเป็นข้อต่อสู้เพื่อไม่ต้องรับผิดได้ หากโจทก์เสียหายเองโดยประมาทเดินเลอเป็นผลก่อให้เกิดความเสียหายนั้นหรือการกระทำของโจทก์เสียหายซึ่งต่างจากความผิดฐานความระมัดระวังซึ่งเขาควรจะต้องปฏิบัติในการป้องกันตนเองแล้วก่อให้เกิดความเสียหายดังกล่าวขึ้น ตามหลักกฎหมายนี้จำเลยสามารถอ้างข้อต่อสู้เพื่อปลดเปลื้องความรับผิดของเขาในคดีละเมิดได้โดยสิ้นเชิง comparative negligence นั้นหมายถึงกรณีที่มีความประมาทเดินเลอหรือความผิดในส่วนของโจทก์ผู้เสียหายนั้นมีได้เป็นสาเหตุประการเดียวที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น แต่ทั้งสาเหตุจากความผิดของโจทก์ด้วยกัน ความผิดของจำเลยจึงเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายเช่นนั้น ทั้งนี้จำเลยจะอ้างความผิดในส่วนของโจทก์ขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อยกเว้นความรับผิดของตนโดยสิ้นเชิงไม่ได้ เพียงแต่จะนำมาเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิด โดยศาลจะพิจารณากำหนดแบ่งสรรความรับผิดอย่างเป็นธรรมตามสัดส่วนของความผิด, ความประมาทของแต่ละฝ่าย ครอบคลุมใน W. Friedmann, Law in a Changing Society (NewYork: Columbia University Press, 1972), p.178 ; Thomas W. Dunfee, et al., Modern Business Law: An Introduction to the Legal Environment of Business (Columbus, Ohio: Grid Inc., 1978), pp.241 -245.

ความประมาทของแต่ละฝ่าย (โจทก์ จำเลย) ¹

ค. ความยินยอมเสี่ยงภัยหรือข้อสันนิษฐานยอมรับความเสี่ยงภัย (assumption of risk) ในกรณีที่โจทก์ไ้รู้ถึงความเสี่ยงภัยหรืออันตรายของสินค้าแล้วยินยอมรับความเสี่ยงภัยนั้นโดยความสมัครใจดำเนินการใช้สินค้านั้นต่อไปโดยไม่มีเหตุลดสมควร เช่น ประมาทเดินเลื้อยขี้นรถต่อไปทั้งที่รู้ว่าวางรถไม่ปลอดภัย หรือ เบรครถไม่คี่ ไฟรถไม่คี่ เช่นนี้โจทก์ยอมไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยได้ เพราะเมื่อโจทก์รู้ถึงความเสี่ยงในอันตราย เขาก็สมควรป้องกันแก้ไขมิให้เกิดความเสียหายได้ ² การยินยอมรับความเสี่ยงภัยอาจเป็นโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย แต่กรณีชัดแจ้งนั้นมีน้อย กรณีชัดแจ้งก็คือ มีการตกลงยินยอมโดยชัดแจ้งว่าจำเลยจะไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายใด ๆ ที่มีสาเหตุมาจากความชำรุดบกพร่องในสินค้าของเขา ³ ส่วนการยินยอมรับความเสี่ยงภัยโดยปริยายนั้นมีความสำคัญมากและจำเลยอาจต่อสู้ยอมเสมอ ๆ การพิจารณาว่ามีการยินยอมโดยปริยายหรือไม่ พิจารณาจากอายุ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจของโจทก์เกี่ยวกับความชำรุดบกพร่อง, อันตราย และตระหนักถึงความเสี่ยงภัยที่อันตรายจะเกิดขึ้นสิ่งเหล่านี้จำเป็นที่จำเลยจะต้องพิสูจน์ให้ได้ และแสดงพยานหลักฐานไ้ว่า โจทก์รู้ถึงอันตราย หรืออันตรายนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดแจ้งซึ่งเขาควรต้องรู้ ⁴

¹

Gary T. Schwartz, "Foreword: Understanding Products Liability," California Law Review 67(3)(May 1979):456.

²

Prosser, Law of Torts, p.671; Smith, and Roberson, Smith and Roberson's Business Law, p. 528.

³

Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, Whitworth, "Defenses to a Products Liability Action," In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law Institute on Products Liability, p.70. แต่อย่างไรก็ตาม assumption of risk โดยชัดแจ้งนี้โดยทั่วไปไม่มีผลบังคับในคดีความเสียหายต่อร่างกาย โดยศาลจะยอมรับให้อ้างได้เฉพาะในกรณีความสูญเสียทางการค้าหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น

⁴

Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.234-238.

2.2 ความเสียหายเป็นเพราะการกระทำหรือคเว่นของบุคคลที่สามที่เข้ามาแทรก
 ระหว่างความสัมพันธ์แห่งเหตุความชำรุดบกพร่องของสินค้าและผลแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้น
 (intervening or superseding cause) เช่นความเสียหายเป็นเพราะบุคคลที่สาม
 ศึกษาค้นหาสินค้าเพื่อใช้งานโดยไม่เหมาะสม หรือกรณีผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก มิได้ตรวจสอบ ทดสอบ
 สินค้าก่อนที่จะขายให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งการตรวจสอบ ทดสอบนั้นสามารถทำได้ (ไม่อยู่ในสถานะที่
 ปกปิด) และความชำรุดบกพร่องสามารถพบได้โดยการตรวจสอบ ทดสอบดังกล่าว หรือถ้าผู้
 ขายปลีกใคร่แล้วว่สินค้านั้นตรายก็ยอมจะไม่ส่งสินค้าให้ผู้บริโภคโดยปราศจากการเตือน ถ้าผู้
 ขายปลีกมีการกระทำดังกล่าวนี้จึงเกิดความเสียหายแก่ใจทกเช่นกรณีอวณูผลิตภัณฑ์ 2
 แต่ในปัจจุบัน นักกฎหมายและศาลมีแนวโน้มที่จะถือว่าจำเลยไม่สามารถอ้างกรณีเช่นนี้เป็นข้อค
 สู้ได้ เช่นในคดีของศาลแคลิฟอร์เนีย 2 เรื่อง Vandermark v. Ford Motor Co,
 พิพากษาในปี 1964 และคดี Alvarer v. Felker Mfg. Co., พิพากษาในปี 1964 ศาล
 วินิจฉัยว่า หน้าที่ของผู้ผลิตคือผู้ใช้สุดท้าย (ultimate user) ไม่อาจมอบหมายให้ผู้ขายเพื่อท
 สอบสินค้าให้ถูกต้อง ผู้ผลิตต้องผลิตรถยนต์ให้สมบูรณ์เรียบร้อยสำหรับการใช้ และไม่อาจหลุดพ้น
 จากความรับผิดชอบใด ๆ โดยอ้างว่าความชำรุดบกพร่องของรถยนต์นั้นมีสาเหตุจากการกระทำ
 หรือความบกพร่องในการกระทำของผู้ขาย 3

แต่เกี่ยวกับข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด (disclaimer of Liability)
 นั้น จำเลยยอมไม่สามารถอ้างเป็นข้อยกเว้นความรับผิดของตนได้ ศาลมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธ
 ข้อต่อสู้ของจำเลยเช่นนี้ โดยอ้างว่าข้อยกเว้นนี้ไม่มีเหตุผล

1
 Whitworth, "Defenses to a Products Liability Action,"

In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law
 Institute on Products Liability, p. 62.

2
 Prosser, Law of Torts, p.667.

3
 Ibid., p. 668.

ไม่เป็นธรรมโดยเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคมากเกินไป (unconscionable) และขัดต่อรัฐ
 ประศาสน์นโยบาย (public policy)¹

ความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าที่คลาดวามัน
 ครอบคลุมถึงความเสียหายอย่างไร้ขีด จำกัด ทั่ว ๆ ไป ตอร่างกาย ตอตัวสินค้าเอง และตอทรัพย์สินอื่น ๆ ที่เฝ้าเห็น
 ได้ ส่วนกรณีไม่มีความเสียหายตอร่างกายหรือทรัพย์สินมีเพียงความสูญเสียในทางการค้าหรือเศรษฐกิจ
 (commercial loss , economic loss) ความเสียหายเช่นนี้ยอมไม่สามารถเรียกร้อง
 ได้²

ความรับผิดชอบในทางสัญญา

ในทางสัญญานั้น กฎหมายอเมริกาได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าใน
 กรณีผิดคำรับประกันเกี่ยวกับสินค้าไว้ อาจเป็นกรณีที่ให้คำรับประกันโดยชัดแจ้ง (express
 warranty) หรือเป็นการให้คำรับประกันโดยปริยาย (implied warranty) ก็ได้ และ
 เมื่อสินค้าชำรุดบกพร่องหรือไม่เหมาะสมโดยประการใดก็ตามเจตนาของกฏหมายก่อให้เกิดความ
 เสียหายแก่ผู้ซื้อ ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายก็ต้องรับผิดชอบ ความรับผิดชอบตามคำรับประกันนี้ไม่ว่าผู้จำหน่าย
 หรือควรจะรู้อถึงความชำรุดบกพร่องของสินค้าหรือไม่ ความรู้อของผู้จำหน่ายไม่เป็นสิ่งสำคัญ แม
 ผู้จำหน่ายจะไม่ทราบเลย และได้จำหน่ายสินค้าไปโดยสุจริต (เชื่อว่าสินค้ามีคุณภาพตามที่แสดงให้
 คำรับรองนั้น) ผู้จำหน่ายก็ยังต้องรับผิดชอบ³ เช่นตัวอย่างในคดีหนึ่ง⁴

1

Noel, and phillips, products liability in a Nutshell,

pp.290-29 ; Schwaryz, "Foreword: Understanding Products Liability,"

California Law Riview 67 (3) (May 1979) :456.

2

Prosser , Law of Torts, p. 665

3

Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably

Safe Product : A Guide for Management, Design, and Marketing, p.12.

4

คดี Crocker v. Winthrop Laboratories, Division of Sterling

Drug, Inc., 514 Southwestern 2d 29 (1974)

จำเลยเป็นบริษัทผู้ผลิตยา โคดีลิตและจำหน่ายยาที่เรียกว่า "Talwin" มีสรรพคุณขจัดความเจ็บปวดที่รุนแรงมาก และได้โฆษณาว่าใช้แล้วไม่เสพยาติ ผู้เสียหายซึ่งได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมได้ใช้ยานี้และติดยา ต่อมาก็ดังแก่ความตาย เป็นผลจากการใช้ยากังวลอย่างมากทำให้เป็นพิษ ศาลได้วินิจฉัยว่าจำเลยได้ให้สัญญาว่า ยานี้มีใช้สิ่งที่ใช้แล้วเสพยาติ

เรื่องนี้ไม่คงพิจารณาว่าจำเลยได้เชื่อว่าการรับประกันของถนนนั้นเป็นจริงหรือไม่ในเวลานำสินค้าประเภทนี้ออกจำหน่ายในท้องตลาด จำเลยต้องรับผิดชอบเพราะตนได้ให้การรับประกันโดยชัดแจ้ง และสินค้าไม่เป็นไปตามการรับประกันนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

การเมื่อการรับประกันสินค้าโดยชัดแจ้ง ทัศนคติความรับผิดชอบสำหรับการรับประกันโดยชัดแจ้งมีทั้งที่กำหนดไว้โดยกฎหมายลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ขายสินค้า และการพัฒนากฎเกณฑ์ของกฎหมายจากคำพิพากษา (case law) เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าอื่น ๆ บทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรคือ The Uniform Commercial Code นั้นบัญญัติถึงความรับผิดชอบของผู้ขายสินค้าในมาตรา 2 - 313 1 ว่า "เมื่อผู้ขายได้ให้การรับรองในข้อเท็จจริง หรือให้สัญญาเกี่ยวกับสินค้า หรือให้คำพรรณาสินค้า หรือแสดงตัวอย่างหรือแบบของสินค้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญของสัญญา ก็ถือว่าผู้ขายได้ให้การรับประกันอย่างชัดแจ้งว่าสินค้าต้องเป็นไปตามสาระสำคัญดังกล่าว หากสินค้าไม่เป็นไปตามการรับประกันนี้ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซื้อ ผู้ขายต้องรับผิดชอบ" ตัวอย่างเช่น ก. ใ้ซื้อเครื่องทำนมที่บริษัท ค. ผลิตจาก ข. พอลายาปติก โดย ข. ได้บอกกล่าวแสดงต่อ ก. ก่อนการซื้อขายเสร็จสิ้นว่า "เครื่องทำนมมีปลอดภัยที่จะใช้และดีมาก" ก. จึงใ้ซื้อสินค้านั้นโดยเชื่อในคำบอกกล่าวของ ข. และเมื่อ ก. ใ้เครื่องทำนมดังกล่าว เธอก็ได้รับอันตรายต่อนมและผิวหนัง เพราะเครื่องมือมีได้ผลิตอย่างถูกต้อง กรณีนี้ถือว่า ข. ผู้ขายได้ให้การรับรองข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้านั้นถือว่า

¹ บทบัญญัติต่าง ๆ ของ The Uniform Commercial Code ดูได้จาก

Robert J. Nordstorm, and Albert L. Clovis, eds., Selected Commercial Statutes (ST. Paul, Minn.: West Publishing, 1976)

เป็นสาระสำคัญของสัญญาจึงเป็นการที่ ข. ได้ให้คำรับประกันโดยชัดแจ้งว่าเครื่องทำนมจะปลอดภัยและมีคุณภาพดี เมื่อสินค้าไม่มีคุณภาพดังกล่าว และก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย ก. ข. ผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบ และทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของผู้ขายว่ามีความตั้งใจที่จะให้คำรับประกันหรือไม่ก็ตาม¹

ความรับผิดชอบของผู้ขายตามมาตรา 2 - 313 นี้ยังคงยึดถือหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญา ฉะนั้นในการที่จะฟ้องร้องคดีให้รับผิดชอบตามหลักเกณฑ์คำรับประกันโดยชัดแจ้งนี้ ผู้ที่จะเป็นโจทก์ได้ก็คือ ผู้ซื้อสินค้าจากผู้ขาย และสามารถดำเนินคดีต่อผู้ขายเท่านั้น แต่กฎหมายก็ยังบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากผู้ซื้อไปบางส่วน ทั้งนี้ตามมาตรา 2 - 318 ที่ว่า คำรับประกันของผู้ขายไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือปริยายยอมขยายไปถึงบุคคลธรรมดาซึ่งอยู่ในครอบครัวในครัวเรือน ของผู้ซื้อ หรือเป็นแขกของผู้ซื้อ ซึ่งเป็นที่คาดคิดได้ว่าบุคคลเช่นนั้นอาจ ใช้น้ำบริโภค หรือได้รับผลจากสินค้า และเป็นเหตุซึ่งได้รับอันตรายต่อร่างกายเนื่องจากการผิดคำรับประกันนั้น มาตรา 2-318 นี้มีผลเป็นการยกเว้นกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญาเพียงบางส่วน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในอีกหลายประการ การดำเนินคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายเรียกได้เฉพาะกรณีความเสียหายต่อร่างกาย ความเสียหายต่อทรัพย์สินเรียกไม่ได้ และหากเป็นกรณีผู้ได้รับความเสียหายเป็นบุคคลอื่นมิใช่สมาชิกในครอบครัวของผู้ซื้อ เช่น ลูกจ้างของผู้ซื้อ ก็ย่อมไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ขายชดเชยค่าเสียหายใดๆ ได้ ดังนั้นในปี 1966 The Permanent Editorial Board ของสถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกาจึงเสนอให้เพิ่มหลักเกณฑ์อีก 2 ประการ เป็นทางเลือก B และ C ส่วนบทบัญญัติมาตรา 2 - 318 เดิมก็ถือเป็นทางเลือก A (Alternative A) ทางเลือก B (Alternative B, Section 2-318) นั้นขยายคำรับประกันของผู้ขายไปสู่บุคคลธรรมดาใด ๆ ซึ่งคาดคิดได้ว่าจะใช้ น้ำบริโภค หรือได้รับผลจาก

¹ The Uniform Commercial Code มาตรา 2 - 313 ความเห็นที่ 3; Harper, and James, The Law of Torts, 2:1587.

สินค้า สำหรับความเสียหายต่อร่างกาย ทางเลือก C (Alternative C, Section 2 - 318) นั้นขยายขอบเขตกว้างขวางมากที่สุด ใช้ปรับต่อบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย รวมทั้งความรับผิดครอบคลุมถึงความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นไม่จำกัดเฉพาะความเสียหายต่อร่างกาย แต่รัฐส่วนใหญ่ก็ให้ความคุ้มครองทางเลือก A อย่างน้อย ส่วนทางเลือก B และ C ก็มีเป็นบางรัฐที่รับรอง มีอยู่หลายรัฐที่ไม่รับรองมาตรา 2 - 318 นี้เลย เช่น แคลิฟอร์เนีย และยูทาห์ โดยอ้างว่า มาตรา 2 - 318 ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่วนอีก 3 - 4 รัฐ ได้แก่ เวอร์จิเนีย แมสซาชูเซตส์ โรดไอแลนด์ และเมนส์ ได้บัญญัติหักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ แต่ก็มีผลเช่นเดียวกัน³ บทบัญญัติมีอยู่ว่า⁴ "การขาดความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์และจำเลยไม่เป็นข้อต่อสู้ในคดีใด ๆ ที่ดำเนินต่อผู้ผลิตหรือผู้ขาย หรือ ผู้จำหน่ายสินค้า เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายสำหรับการผิดคำรับประกันไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย, หรือสำหรับความประมาทเดินเลอแม้ว่าโจทก์มิได้ซื้อสินค้าจากจำเลย ถ้าโจทก์เป็นบุคคลซึ่งผู้ผลิต ผู้ขาย หรือผู้จำหน่าย คาดคิดได้โดยสมควรว่าเขาจะใช้บริโภค หรือได้รับผลจากสินค้า"

¹ ทางเลือก B บัญญัติว่า คำรับประกันของผู้ขายไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือปริยาย ย่อมขยายไปถึงบุคคลธรรมดาซึ่งคาดคิดได้ว่า อาจใช้ บริโภค หรือได้รับผลจากสินค้า และเป็นผู้ซึ่งได้รับอันตรายต่อร่างกายเนื่องจากการผิดคำรับประกันนั้น

² ทางเลือก C บัญญัติว่า คำรับประกันของผู้ขายไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือปริยาย ย่อมขยายไปถึงบุคคลใด ๆ ซึ่งคาดคิดได้ว่าอาจ ใช้ บริโภค หรือได้รับผลจากสินค้า และเป็นผู้ซึ่งได้รับอันตรายจากการผิดคำรับประกันนั้น

³ Reitz, and Seabolt, "Warranties and Product Liability: Who Can Sue and Where?" Temple Law Quarterly 46 (1973):535-536; Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969):247-248.

⁴ บทบัญญัติกฎหมายเวอร์จิเนียกู้ได้จาก Ross Cranston, Consumer and the Law (London:Weidenfeld and Nicolson, 1978), p. 132 บทบัญญัติกฎหมายแมสซาชูเซตส์กู้ได้จาก JL Goldring, and LW Maher, Consumer Protection Law in Australia, (Sydney-Melbourn-Brisbane-Perth:Butterworths, 1979), p. 61 .

สำหรับในส่วนของผู้ผลิตหากพิจารณาหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบสำหรับการฉ้อโกงโดยฉ้อโกง โดยชัดแจ้ง ซึ่งยังถือตามกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญา ก็หมายความว่าผู้ผลิตย่อมไม่ต้องรับผิดชอบ ต่อผู้บริโภคตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวข้างต้น เว้นแต่เป็นบางกรณีซึ่งมีน้อยมากที่ผู้บริโภคทำสัญญาซื้อขายกับผู้ผลิตโดยตรง กรณีผู้ผลิตก็มีฐานะเป็นผู้ขายรับผิดชอบตามบทบัญญัติกฎหมายได้ แต่หาก จะมองถึงความเป็นจริงในปัจจุบัน การค้า การตลาดมีขนาดใหญ่ การโฆษณาทำได้อย่างแพร่หลายโดยเทคนิคสมัยใหม่ การสื่อสารทำได้ทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนต์ หรือ แผนป้ายโฆษณา การแสดงแสดงอย่างสปีดโชว์บนที่รถสาธารณะ บรรจุสินค้า ฉลาก และหนังสือประกอบ สินค้า เหล่านี้ยอมให้ค่าแสดงแสดงแนะนำสินค้าไปถึงผู้บริโภคที่อยู่ห่างไกลได้ และเป็นความ ประสงค์ของผู้ผลิตที่ต้องการเสนอขายสินค้าของตนโดยชัดแจ้งให้ผู้บริโภคทั่วไปเชื่อถือไว้วางใจค่า-แสดงแสดงเกี่ยวกับสินค้าและสนับสนุนสินค้าตน ดังนั้นยอมไม่ถูกต้องที่จะจำกัดความคุ้มครองตาม คำรับประกันเฉพาะแก่ผู้ซื้อสินค้าจากเขาโดยตรง นักกฎหมายก็ได้ตระหนักถึงความเป็นจริง เช่นนี้ จึงได้สร้างกฎเกณฑ์ตามคำพิพากษาชั้นมีหลักกว่า ค่าแสดงแสดงที่ผู้ผลิตได้กระทำในการ โฆษณาสินค้าของเขาเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าหรือการแสดงบนที่รถ ฉลาก หรือหนังสือ ประกอบสินค้า สามารถก่อให้เกิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งต่อผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคสามารถ คำเนิ่นคืต่อผู้ผลิตสำหรับการฉ้อโกงโดยชัดแจ้งนี้ได้เมื่อสินค้าไม่เหมาะสมตรงตามที่แสดงแสดงไว้ กฎเกณฑ์มาจากแนวบรรทัดฐานในคดี *Baxter v. Ford Motor Co.* ในคดีนี้โจทก์ซื้อรถฟอร์ด คันหนึ่งจากพ่อค้าขายปลีก หลังจากไต่ถามคำโฆษณาของจำเลยผู้ผลิตว่ารถนี้มีกระจกบังลมที่ทำ ค้ายแก้วที่ไม่แตก หลังจากนั้นไม่นานรถคันนี้ก็เกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่น และโจทก์ก็ได้รับ บาดเจ็บเพราะกระจกแตก เศษแก้วทำอันตรายต่อตาของโจทก์ เมื่อโจทก์พิสูจน์ได้ว่าค่าแสดง แสดงของจำเลยในการโฆษณานั้นผิดพลาด โจทก์ก็สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยได้ สำหรับความเสียหายต่อร่างกายที่เจ็บแสบจะขาดความสัมพันธ์ก็ตาม และยังมีคดีอื่นอีกมาก

ที่พิพากษาให้สิทธิแก่ผู้บริโภคฟ้องผู้ผลิตสินค้าใด จากคำวินิจฉัยในคดีของหลาย ๆ รัฐ พอสรุปสาระสำคัญของกฎเกณฑ์คำรับประกันโดยชัดแจ้งของผู้ผลิตได้ว่า²

1. มีการแถลงแสดงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งมีผลจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้า คำแถลงแสดงอาจเป็นในใบปลิวสินค้า การโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือบนฉลากที่ติดกับสินค้า แต่คำแถลงแสดงเช่นนี้ต้องมีใช่เป็นเพียงการโอ้อวดสินค้าของตนเท่านั้น
2. คำแถลงแสดงกระทำโดยจำเลย หรือสามารถเอาผิดต่อเขาได้ เช่น ผู้ขายส่ง ย่อมไม่ถือว่ารับประกันในคำแถลงแสดงของผู้ผลิต
3. คำแถลงแสดงใดกระทำต่อสาธารณชน หรืออย่างน้อยตั้งใจให้ไปถึงโจทก์โดยเฉพาะ และคำรับประกันโดยชัดแจ้งต่อบุคคลใดโดยเฉพาะ ย่อมไม่ถือว่าขยายไปถึงบุคคลที่สาม ไม่ถือว่ามีคำรับประกันโดยชัดแจ้งต่อบุคคลที่สามซึ่งเป็นบุคคลอื่น
4. โจทก์ฟ้องคดีถึงคำแถลงแสดงดังกล่าว และเขาได้รับความเสียหายอันเป็นผลจากการที่เขาเชื่อถือว่าวางใจในคำแถลงแสดงของผู้ผลิตนั้น

¹ ดูคดี Randy Knitwear Inc. v. American Cyanamid Company (1962) ศาลอุทธรณ์แห่งนิวยอร์ก อนุญาตการเรียกร้องโดยผู้ซื้อทางการค้าสำหรับความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อผู้ผลิต แม้ว่าขาดความสัมพันธ์ทางสัญญา และคดี Corporation of Presiding Bishop of the Church of Christ of Latter Day Saints v. Cavanaugh and Plastic Process Co., (1963) วินิจฉัยให้โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยผู้ผลิตได้สำหรับการผลิตคำรับประกันโดยชัดแจ้งที่มีอยู่ในหนังสือประกอบการขายสินค้า แม้ว่าโจทก์มิได้เป็นผู้ซื้อสินค้านั้นโดยตนเอง เพียงแต่แนะนำให้ผู้รับเหมาซื้อสินค้านั้นเท่านั้น (จาก Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969):245-246.)

² Prosser, Law of Torts, p.652; Jones, "Products Liability: Consumer Protection in America," Cambridge Law Journal 27(1) (April 1969):58; Harper, and James, The Law of Torts, 2:1587.

และเพราะเหตุที่สำคัญของความรับผิดชอบอยู่กับคำรับประกันสินค้าและความไว้วางใจของโจทก์ที่มีต่อคำรับประกันที่ผู้ผลิตได้แสดงนั้น การที่จะบังคับคดีให้จำเลยรับผิดชอบได้ โจทก์จึงมีภาระต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าตนได้รับหรือรู้ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าที่จำเลยได้แสดงโดยชัดแจ้งนั้นและเชื่อถือว่าโจทก์มีความจำเป็นอย่างมาก หรืออย่างน้อยต้องพิสูจน์ถึงความรู้อันเกี่ยวข้องกับคำรับประกัน และนอกจากนี้ผู้ผลิตอาจแสดงเจตนาผิดพลาด และเพราะเหตุแห่งความผิดพลาดนั้นจึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อโจทก์ ถ้าโจทก์พิสูจน์ได้ดังนี้แล้วผู้ผลิตจำเลยก็ต้องรับผิดชอบ

ความรับผิดในการรับประกันโดยชัดแจ้งที่กล่าวมาแล้วนี้มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับความรับผิดเกิดความเสียหายในทางละเมิดของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้า ในการแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าผิดพลาด (Misrepresentation) ตามความในมาตรา 402 B ของ The Restatement (Second) of Torts ซึ่งไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ตามสัญญา มาตรา 402 B บัญญัติว่า² "ผู้ที่ผูกพันในธุรกิจการขายสินค้า (ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตหรือไม่ก็ตาม) ซึ่งให้คำแถลงแสดงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในลักษณะหรือคุณภาพของสินค้าที่ตนขายต่อสาธารณชนโดยผิดพลาด โดยการโฆษณาผิดพลาด หรือโดยวิธีอื่น ต้องรับผิดชอบผู้บริโภคสินค้าในความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินซึ่งมีสาเหตุจากความเชื่อถือว่าไว้วางใจโดยมีเหตุผลสมควรต่อคำแถลงแสดงโดยผิดพลาดนั้น แม้ว่า (ก) มิได้กระทำโดยฉ้อฉล หลอกลวง หรือประมาทเลินเล่อ และ (ข) ผู้บริโภคมิได้ซื้อสินค้าจากผู้ขาย หรือมีความสัมพันธ์ตามสัญญากับผู้ขายก็ตาม อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่า หลักเกณฑ์ตาม The Restatement (second) of Torts แตกต่างจาก หลัก

¹ Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.31.

² จาก Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp. 257-279.

ความรับผิดในการผิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งอยู่ประการหนึ่งคือ ความรับผิดตามมาตรา 402 B นี้ครอบคลุมเฉพาะความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สินเท่านั้น ส่วนความเสียหายในทางเศรษฐกิจ (economic loss) เช่น สูญเสียผลกำไร สูญเสียคุณค่าในทรัพย์สินตัวเอง เหล่านี้เรียกว่า ความเสียหายโดยอภัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา 402 B นี้ไม่ได้

การผิดคำรับประกันโดยปริยาย ความรับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในการผิดคำรับประกันโดยปริยายมีอยู่ 2 ประการคือ

ก. ความรับผิดสำหรับการผิดคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของบรรณการค้าที่ซื้อขายกัน (implied warranty of merchantability)

ข. ความรับผิดสำหรับการผิดคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมตามเจตนารมณ์เฉพาะในการซื้อขายนั้น (implied warranty of fitness for a particular purpose)

กรณีแรกบัญญัติในมาตรา 2 - 314 The Uniform Commercial Code ว่า เว้นแต่ จะโดยกเว้นไว้เป็นอย่างอื่น คำรับประกันว่าสินค้าเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของบรรณการค้าที่ซื้อขายกันเป็นไปโดยปริยายในสัญญาซื้อขายจากผู้ขายเป็นพ่อค้าขายสินค้านั้น "หมายความว่า สินค้าต้องมีความเหมาะสมตามสมควรสำหรับการใช้หรือบริโภคตามธรรมดา และมีความปลอดภัยในการใช้หรือบริโภคตามสมควรด้วย² และกฎเกณฑ์ปรับในกรณีสินค้าที่ใช้แล้ว second hand good: โคเชนกัน³ แต่ถือว่าสินค้าที่ใช้แล้วอาจเหมาะสมตามเจตนารมณ์ธรรมดาได้แม้มีสภาพไม่สมบูรณ์พร้อม แต่มีความปลอดภัยและสามารถใช้งานตามประเภทของสินค้านั้นได้ ควรคาดคิดไว้ว่าสินค้าที่ใช้แล้วย่อมมีสภาพไม่ดีเท่าเทียมสินค้าใหม่ และย่อมมีความทนทานน้อยกว่าสินค้าใหม่ด้วย นอกจากนี้ คำรับประกันสินค้าเช่นนี้ย่อมรวมไปถึงความปลอดภัยของภาชนะบรรจุสินค้าที่ขายควบเสมอ เพราะเมื่อซื้อย่อมมีความประสงค์ที่จะได้รับสินค้าที่เหมาะสม

1

จาก Nordstorm, and Clovis, eds; Selected Commercial Statutes, pp. 98-99.

2 Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.17

3 Ibid.

ในภาวะที่ปลอดภัยด้วย¹

ในการดำเนินคดีใหญ่ขายรับผิดสำหรับการผิดคำรับประกันนี้ โจทก์ต้องพิสูจน์ว่า

(ก) มีคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมเจตนากรรมณที่ซื้อขายกัน

(ข) มีการฝ่าฝืนคำรับประกัน โดยที่สินค้าชำรุดบกพร่องหรือประการอื่นซึ่งทำให้สินค้าไม่เหมาะสมตามเจตนากรรมณ และ

(ค) การผิดคำรับประกันก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

ผู้ซึ่งจะต้องรับผิดชอบในกรณีเช่นนี้มีไต่แต่เฉพาะกรณีเป็นพ่อค้าขายสินค้าเป็นอาชีพ ไม่หมายถึงบุคคลที่ขายสินค้าเป็นครั้งคราวหรือขายเป็นส่วนตัว มิใช่เพื่อการค้า² แต่ผู้ขายอาจไม่ต้องรับผิดชอบถ้าผู้ซื้อได้ตรวจสอบสินค้าก่อนทำสัญญาซื้อขาย และความบกพร่องนั้นสามารถพบได้โดยการตรวจสอบดังกล่าว ซึ่งกรณียกเว้นนี้ หมายความว่า ต้องมีการตรวจสอบจริง ๆ ถ้ามิได้มีการตรวจสอบ แม้ในภาวะเช่นนั้นผู้ขายคาดสมควรจะต้องมีการตรวจสอบก็ไม่อาจถือเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบได้³

กรณีที่สองบัญญัติในมาตรา 2 - 315 The Uniform Commercial Code ว่า⁴

" ในเวลาทำสัญญาจากผู้ขายหรือสมครรรู้ถึงเจตนากรรมณเฉพาะใด ๆ ในการซื้อสินค้าและผู้ซื้อเชื่อถือไว้วางใจในความรูความชำนาญหรือความพิเคราะห์ของผู้ขายในการเลือกหรือจัดหาสินค้าที่เหมาะสมยอมมีคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าจะเหมาะสมตามเจตนากรรมณเช่นนั้น เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นในมาตราต่อไป เช่น ผู้ขายรองเทาซึ่งรู้หรือควรรู้ว่าผู้ซื้อเชื่อถือไว้วางใจในความพิเคราะห์ของตนให้เลือกรองเทาสำหรับใส่เป็นเขาให้แก่ผู้ซื้อ จะต้องรับผิดชอบการรองเทานั้นไม่เหมาะสมสำหรับใส่เป็นเขา ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบการรองเทานั้นไม่ชำรุดบกพร่อง และแม้ว่าเขามิได้

1

Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp.19-20; The Uniform Commercial Code มาตรา 2-314(2)(c)

²Ibid.; Ibid., มาตรา 2-314 ความเห็นที่ 3.

³The Uniform Commercial Code มาตรา 2-316(3)(b).

⁴ จาก Nordstorm, and Clovis, eds, Selected Commercial Statutes, pp. 102-103.

ให้คำรับประกันโดยชัดแจ้งต่อผู้ซื้อว่ารองเท้านั้นจะเหมาะสมสำหรับใส่เป็นเขา¹ และโดยปกติ คำรับประกันนี้จะมีขึ้นได้ในกรณีผู้ขายเป็นพ่อค้าขายสินค้าเป็นธุรกิจซึ่งมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับสินค้า แต่ในพฤติการณ์พิเศษคำรับประกันนี้อาจเกิดขึ้นในกรณีผู้ขายมิได้เป็นพ่อค้าขายสินค้าเป็นธุรกิจใดเช่นกัน²

หลักเกณฑ์ที่สำคัญมากในเรื่องนี้คือ ผู้ซื้อไว้วางใจต่อความรู้ความชำนาญ หรือ ความพิเคราะห์ของผู้ขายในการเลือกหรือจัดหาสินค้าให้ ซึ่งตามธรรมดาผู้ขายได้เลือกหรือแนะนำหรือสนับสนุนสินค้าใดโดยเฉพาะโดยที่ผู้ขายหรือควรรู้ว่าผู้ซื้อต้องการสินค้าสำหรับเจตนารมณ์เฉพาะ ก็ถือว่าผู้ซื้อมีความไว้วางใจต่อผู้ขายแล้ว³ ส่วนเจตนารมณ์เฉพาะในการซื้อสินค้านั้นโดยทั่วไปหมายถึง กรณีที่ต้องการสินค้าอย่างใดสำหรับใช้เป็นพิเศษแตกต่างจากการใช้ธรรมดาแต่ก็ยอมรับกันว่า เจตนารมณ์เฉพาะนี้ย่อมรวมถึงการที่สินค้าถูกซื้อไปเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ธรรมดาด้วย และในกรณีเช่นนี้ ถ้าสินค้าไม่เหมาะสมในการใช้ก็จะถือว่าผู้ขายผิดคำรับประกันโดยปริยายทั้ง 2 ประการ⁴

เนื่องจากถือว่าคำรับประกันสินค้าเกิดจากเงื่อนไขรูปแบบหนึ่งของสัญญาซื้อขาย ดังนั้น ผลประโยชน์ตามคำรับประกันในสัญญาจึงสามารถอ้างได้เฉพาะผู้เป็นคู่กรณีในสัญญาเท่านั้น แต่ก็มีหลักกฎหมายจากคำพิพากษา (case law) ยอมรับกันทั่วไปว่า อย่างน้อยที่สุด คำรับประกันสินค้าประเภทอาหารและสินค้าสำหรับใช้ในบ้าน ควรเป็นประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนในครอบครัวและแขกในบ้าน จนมีกฎหมาย The Uniform Commercial Code รับรองไว้ในมาตรา 2 - 318⁵ ตามความเห็นที่ 3 ของมาตรา 2 - 318 ได้ให้ความเห็นว่า กฎเกณฑ์ตามทาง

1

Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp.12-13.

²The Uniform Commercial Code มาตรา 2-315 ความเห็นที่ 4.

³Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell. p.21.

⁴Ibid., pp. 22-23.

⁵ดังที่กล่าวมาแล้วในหน้า 27-28.

เลือก A ซึ่งได้รับการยอมรับในรัฐต่าง ๆ มากที่สุดนั้น มีโคชขายสิทธิเรียกร้องตามคำรับประกัน ซึ่งเรียกร้องโคชต่อผู้ขายสินค้าไปถึงเรียกร้องโคชต่อผู้ผลิตสินค้า ให้ของรับประกันตามคำรับประกันต่อบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์ตามสัญญาด้วยในเรื่องนี้กฎหมายของบางรัฐ เช่น แคลิฟอร์เนีย จึงได้ตรากฎหมายลายลักษณ์อักษร California Consumer Warranty Act 1970 บัญญัติให้ผู้ผลิตต้องรับประกันสำหรับคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมตามเจตนารมณ์ธรรมดาที่ซื้อขายกัน และคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมตามเจตนารมณ์เฉพาะในการซื้อขายนั้น สำหรับสินค้าบริโภคประเภทที่อายุการใช้งานเป็นเวลานานพอควร (durable consumer product) ซึ่งสามารถยกเว้นความรับผิดนี้ได้เฉพาะเป็นการขายสินค้าที่ระบุว่า ขายสินค้าซึ่งมีคุณภาพดังที่เป็นอยู่ และไม่รับประกันไม่ว่าด้วยประการใด ๆ (as is, with all faults) เท่านั้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ผู้ผลิตมีความรับผิดชอบที่จะต้องซ่อมแซมสินค้าที่ชำรุดบกพร่องโดยค่าใช้จ่ายของตนและส่งคืนแก่ผู้บริโภคในสภาพที่ดี เหมาะสมตามเจตนารมณ์ ภายในเวลา 30 วัน (เว้นแต่ความชักช้าเป็นเพราะพฤติการณ์ภายนอกที่นอกเหนือการควบคุมของเขา) ถ้าผู้ผลิตไม่สามารถซ่อมแซมได้ ก็จะต้องเปลี่ยนสินค้าที่ดีให้ หรือยอมรับสินค้าคืน และคืนราคาให้แก่ผู้บริโภคโดยคำนวณส่วนลดจากการใช้งานได้ตามสมควร

นอกจากมีปัญหาตามกฎหมายเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญาแล้ว ก็ปรากฏว่า ยังมีความยุ่งยากลำบากในการใช้หลักเกณฑ์การผิดคำรับประกันในประการอื่นอีกหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากหลักเกณฑ์คำรับประกันสินค้านำหนดขึ้นสำหรับความสัมพันธ์ที่ติดต่อทางการค้า มิได้คำนึงถึงการคุ้มครองปกป้องผู้บริโภคโดยเฉพาะ เมื่อนำมาใช้รับในกรณีความสัมพันธ์ของผู้บริโภคกับพ่อค้า จึงมีความไม่เหมาะสมอยู่หลายประการ ได้แก่

(1) กฎเกณฑ์ไม่อาจอ้างในการดำเนินคดี การตายเพราะการละเมิดกฎหมาย (wrongful death) ได้ เพราะถือว่า การผิดคำรับประกันมิได้เกี่ยวข้องกับกระทำที่จงใจ หรือประมาทเลินเล่อในทางละเมิด²

¹ Cranston, Consumer and the Law, p. 147.

²

Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969): 248; Harper, and James, The Law of Torts, 2:1583.

(2) ผู้บริโภคอาจสูญเสียสิทธิในการฟ้องร้องคดีได้ ถ้าหากพร่องที่จะบอกกล่าว การผิดคำรับประกันให้ดูขายจำเลยทราบภายในเวลาอันสมควร หลังจากที่อยู่ หรือควรรู้ถึงความชำรุดบกพร่องอันทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเป็นการผิดคำรับประกันสินค้าดังกล่าว (failure to give notice of breach) ซึ่งเงื่อนไขนี้หากใช้ในกรณีการซื้อขายในทางการค้าก็สมควรที่จะจำกัดสิทธิของผู้ที่ละเลยไม่เอาใจใส่ แต่ในขอบเขตของการซื้อขายเพื่อบริโภคย่อมเป็นเรื่องที่ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะให้ผู้บริโภคต้องให้คำบอกกล่าว และผู้บริโภคมองคาคไม่ถือว่าต้องให้คำบอกกล่าวเช่นนั้น ทั้งนี้จึงปรากฏว่า ผู้บริโภคซึ่งได้รับความเสียหายจากการผิดคำรับประกันหมดสิทธิในการดำเนินคดีอยู่บ่อย ๆ¹

(3) ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าสามารถกำหนดยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด หรือจำกัดการเยียวยาตามคำรับประกันไว้ล่วงหน้าเพียงใดก็ได้² ซึ่งจะเป็นการกำจัดศักดิ์ของสิทธิของผู้บริโภค

¹ The Uniform Commercial Code มาตรา 2 - 607(3)(a), แต่อย่างไรก็ตามตามความเห็นที่ 4 ของมาตรา 2-607(3)(a) โดยให้ความเห็นไว้ว่ากำหนดเวลาที่สมควรในการให้คำบอกกล่าวนั้นแม้โดยทั่วไปพิจารณาจากมาตรฐานทางการค้าของผู้ซื้อที่เป็นพ่อค้าก็จริง แต่ในกรณีที่ผู้ซื้อเป็นผู้บริโภค การพิจารณากำหนดเวลาที่สมควรควรใช้มาตรฐานที่แตกต่างออกไป ดังนั้นในกรณีนี้กำหนดเวลาที่ขยายออกไปมากขึ้น ซึ่งพ้องกับความเห็นและคำวินิจฉัยของศาลในหลายคดี นอกจากนี้นักกฎหมายและศาลส่วนมากที่เห็นพ้องกันว่า หลักเกณฑ์ notice requirement นี้ไม่สมควรมานำพิจารณาในคดีความเสียหายต่อร่างกาย และศาลยังมีแนวโน้มที่จะไม่รับยกเว้นในกรณีที่โจทก์มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาซื้อขายด้วย

² The Uniform Commercial Code มาตรา 2 - 316 ซึ่งอาจทำได้ตกลงกันชัดแจ้งว่าผู้จำหน่ายปฏิเสธความรับผิดอย่างไรบ้าง หรือโดยพฤติการณ์ซึ่งถือว่ายกเว้นคำรับประกัน เช่น ผู้ขายอาจแจ้งแก่ผู้บริโภคว่า เขาขายสินค้าโดยไม่รับประกันไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

ที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งไม่สมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีใดที่ได้รับความเสียหายต่อร่างกาย และยิ่งกว่านั้นในกรณีที่ผู้ขายและผู้ซื้ออำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน ในการตกลงทำสัญญา ผู้บริโภคย่อมต้องเสียเปรียบ

("as is", "with all faults") หรือโดยความสัมพันธ์ อีกต่อคือขายที่เคยปฏิบัติมา หรือโดยธรรมเนียมทางการค้า ก็สามารถเป็นการยกเว้น หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำรับประกันโดยปริยายได้เช่นกัน แต่กฎหมายก็ได้กำหนดเงื่อนไขและรูปแบบของข้อกำหนดยกเว้นหรือจำกัดเหล่านี้ (exemption clause) ว่า ข้อกำหนดยกเว้นคำรับประกันโดยชัดแจ้งของไหลด้อยค่าในสัญญาที่ชัดเจน ไม่เคลือบคลุม และเฉพาะเจาะจงให้มีผลยกเว้นคำรับประกันชัดแจ้งนั้น สำหรับกรณีคำรับประกันโดยปริยาย ข้อกำหนดยกเว้นต้องกำหนดอย่างเคร่งครัด และให้เข้าใจได้ชัดเจนว่า ผู้ซื้อจะไม่ถือเอาประโยชน์จากคำรับประกันเช่นนี้ และขอยกเว้นคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าต้องเหมาะสมตามเจตนารมณ์เฉพาะในการซื้อขาย ต้องทำเป็นหนังสือด้วย ซึ่งมีผลให้ศาลวินิจฉัยตีความผลบังคับใช้ของข้อยกเว้นเหล่านี้อย่างเคร่งครัดและคัดถอนผลของข้อยกเว้นไปได้มาก นอกจากนี้บทบัญญัติมาตรา 2 - 719 ก็ยังได้กำหนดว่าการกำหนดยกเว้นหรือจำกัดการเยียวยาความเสียหายหรือจำกัดค่าเสียหายจะมีผลต่อเมื่อเป็นข้อกำหนดที่มีเหตุผล และเป็นธรรมไม่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคมากเกินไป (unconscionability) และสำหรับข้อกำหนดปฏิเสธความเสียหายต่อร่างกายในคดีสินค้าเพื่อผู้บริโภคนั้น ถือว่า unconscionable จึงอ้างไม่ได้ ในเรื่อง exemption clause นี้ยังมีการควบคุมโดยกฎหมายของสหรัฐอเมริกาด้วย ตาม The Magnuson-Moss Warranty-Federal Trade Commission Improvement Act 1975 ซึ่งจะยกไปกล่าวถึงในส่วนที่ว่าความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ.

ความรับผิดแก่ชากในทางละเมิด

วิวัฒนาการ ในขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า ทัศนคติความรับผิดแก่ชากเป็นทัศนคติใหม่ที่สุดที่ได้รับการรับรองนำมาใช้ ทัศนคตินี้มีวิวัฒนาการมาจากหลักความรับผิดทางละเมิด จากกฎหมายจากคำพิพากษา (case law) และได้รับการกระตุ้นสนับสนุนจากบทความและข้อเขียนทางกฎหมายต่าง ๆ ที่สำคัญคือการวิจารณ์กฎหมายในบทความ The Assault Upon the Citadel (Strict Liability to the Consume) โดยศาสตราจารย์ Prosser ซึ่งสนับสนุนให้มีการลดล้างกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญา จากคำพิพากษาเริ่มในปี 1913 ศาลบางศาลเริ่มกำหนดความรับผิดแก่ชากโดยไม่ต้องพิสูจน์เกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อของจำเลย และไม่ต้องการความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างโจทก์และจำเลย สำหรับคดีเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม และต่อมาขยายไปถึงสินค้าที่เข้ากับร่างกายมนุษย์ (intimate bodily use เช่น เครื่องสำอาง ในปี 1944 ผู้พิพากษา Traynor ได้ให้ความเห็นไว้ในคดีที่วินิจฉัยโดยอาศัยหลักประมาทเลินเล่อว่า

เคียวเนลควรรับรองว่าผู้ผลิตต้องรับผิดอย่างสมบรรณเมื่อสินค้าที่เขาจำหน่ายในท้องตลาด โดยรวมน่าจะถูกใช้โดยไม่มีการตรวจสอบก่อนนั้นมีความชำรุดบกพร่องซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ แม้ว่าจะไม่มีความประมาทเลินเล่อก็ตาม วัตถุประสงค์นโยบาย (public policy) ของการให้กำหนดความรับผิดครอบคลุมแก่บุคคลที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลอย่างมากที่จะลดอันตรายต่อชีวิตและร่างกายสำหรับสินค้าชำรุดบกพร่องที่ไปสู่ท้องตลาด

นี่เป็นการกล่าวอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกถึงความคึกในรูปแบบของความรับผิดแก่ชาก -

¹ Mazetti v. Armour Products (Washington, 1913) ; Parks v. Yast Pie Co. (1914) ; Jackson Coca-Cola V. Chapman (1914) จาก Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3) (May 1969):250.

² Graham v. Bottenfield, s. Inc (Kansas 1954) ; Roger v. Toni-Home Permanent Co. (Ohio, 1958) ; Worley V. Proctor v. Gamble Mfg. Co. (1952) จาก Prosser, Law of Torts, p.654.

เกี่ยวกับสินค้า¹ และจนกระทั่งในปี 1960 กรณี Henningsen v. Bloomfield Mortor Inc,² โคชจัดข้อขัดข้องตามกฎหมายเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญาไปหมดสิ้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม หรือสินค้าที่ใช้กับร่างกายมนุษย์หรือไม่ ทำให้กฎหมายการค้ารับประกันโดยปริยายสามารถบังคับให้จำเลยรับผิดชอบได้ในคดีเกี่ยวกับสินค้าทุกประเภทโดยไม่ต้องพิสูจน์ความประมาทเลินเล่อ และไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างโจทก์และจำเลย ศาสตราจารย์ Prosser ถือว่า คำวินิจฉัยในคดีนี้เป็นจุดกำเนิดทฤษฎีทั่วไปของความรับผิดแก่คชชาติในทางละเมิดในความรับผิดเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งความคิดเห็นได้รับการสนับสนุนเห็นชอบจากศาลทั่วไป โดยอาศัยแนวความคิดที่ว่า ภาระความเสียหายนี้เป็นผลตามมาจากการใช้สินค้ารุกรามพร่อง จึงควรตกอยู่กับบุคคลที่อยู่ในฐานะควบคุมอันตราย และเป็นผูกมัดความเสียหายขึ้นโดยนำสินค้าของเขาสู่ท้องตลาด ทั้งผู้ประกอบการก็สามารถ —

¹Concurring Opinion ในคดี Escola v. CocaCola Bottling Co., of Fresno, Supreme Court of California, 1944 24Cal. 2d453, 150 Pacific 2d 436.

² Supreme Court of New Jersey, 1960. 32N.J. 358, 161A.2d69 ในคดีนี้ สามโจทก์ที่ซื้อรถยนต์คันหนึ่งจากพ่อค้าขายปลีกให้โจทก์ (ภริยา) เป็นของขวัญคริสต์มาส ต่อมาขณะที่โจทก์ขับรถยนต์คันนี้ รถก็เกิดพลิกคว่ำไปชนกำแพง เพราะความบกพร่องที่พวงมาลัยรถบังคับรถไม่ได้ โจทก์ได้รับอันตรายสาหัส รถยนต์นี้จำเลยเป็นผู้ผลิตและขายให้พ่อค้าขายปลีกเพื่อขายต่อ ศาลวินิจฉัยอนุญาตให้โจทก์ฟ้องคดีสำหรับการผิดรับประกันโดยปริยายตามกฎหมายต่อผู้ผลิตและผู้ขายจำเลยได้ แม้ว่าขาดความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างโจทก์และจำเลย โจทก์เป็นบุคคลซึ่งคาดเห็นว่าจะใช้สินค้า (รถยนต์) นี้ ย่อมไม่ถูกชักจูงจากกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญา ศาลกล่าวว่า ไม่เห็นความแตกต่างในกรณีความบกพร่องของสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม กับความบกพร่องของสินค้ารถยนต์ อาจก่ออันตรายความเสียหายแก่บุคคลได้เช่นกัน

กระจายความสูญเสียไปเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น¹ การพัฒนากฎหมายดังกล่าวนี้มาถึง
คดีที่ถือเป็นหลักกำหนดทฤษฎีความรับผิดแก่ซาคีในทางละเมิด ได้แก่ คดี Greenman v. Yuba
Power Products Co.,² ศาลสูงแคลิฟอร์เนียได้ตัดสินไว้ในปี 1963 ปีก่อนที่จริง
ว่า ภริยาโจทก์ใช้เครื่องมือช่างไม้เป็นของขวัญให้สามีสำหรับใช้ทำงานบ้าน ขณะที่โจทก์
ทำงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อซ่อมไม้ให้เป็นแผ่น ไม้ได้ปลิวจากเครื่องกระแทกหน้าฉากโจทก์ ๆ
ได้รับบาดเจ็บสาหัส โจทก์จึงดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหายทั้งต่อผู้ขายปลีกและผู้ผลิตเครื่องมือ
กล่าวหาว่า จำเลยประมาทเลินเล่อและผิดคำรับประกันในการขายสินค้า ซึ่งสินค้าต้องออกแบบ
ให้เหมาะสมที่จะป้องกันอุบัติเหตุ ศาลวินิจฉัยว่า ไม่มีพยานหลักฐานถึงความประมาทเลินเล่อ
หรือการผิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งในส่วนของผู้ขายปลีก และการฟ้องให้ผู้ผลิตรับผิดชอบสำหรับการ
ผิดคำรับประกันโดยปริยายก็ไม่สามารถทำได้ ศาลเห็นว่าที่สามารถอ้างได้คือการผิดคำรับประกัน
โดยปริยายของผู้ขายปลีก และการผิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งและความประมาทเลินเล่อของผู้ผลิต
ในที่สุดคณะลูกขุนตัดสินว่า ผู้ขายปลีกไม่ต้องรับผิด แต่ให้เรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ผลิต ในชั้นอุทธรณ์
ผู้ผลิตจำเลยโต้แย้งถึงความบกพร่องของโจทก์ที่มีได้ให้คำบอกกล่าวเกี่ยวกับการผิดคำรับประกัน
ภายในเวลาที่สมควรซึ่งทำให้หมดสิทธิเรียกร้องสำหรับการผิดคำรับประกันและแย้งว่าศาลไม่
สามารถตัดสินให้จำเลยรับผิดได้ไม่ว่าจะอาศัยหลักเกณฑ์การผิดสัญญาหรือความประมาทเลินเล่อ
ในที่สุดศาลได้วินิจฉัยว่า กฎเกณฑ์ notice requirement ซึ่งต้องการให้โจทก์บอก
กล่าวการผิดคำรับประกันแก่จำเลยตามหลักกฎหมายนั้นย่อมไม่นำมาปรับใช้ในกรณีนี้ และไม่
จำเป็นต้องอาศัยกฎหมายเกณฑ์การผิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งด้วย แต่ถือว่าผู้ผลิตมีความรับผิดแก่ซาคี
ในทางละเมิดเมื่อสินค้าที่เขานำออกจำหน่ายในท้องตลาดโดยรู้ว่าจะถูกนำไปใช้โดยไม่มี การตรวจ
สอบก่อนนั้น พิสูจน์ได้ว่ามีความชำรุดบกพร่องซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลได้ ในการกำหนด

1

Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969): 250; Tower, "The Issue of Product Liability in America and European Law," In Comparative Law Yearbook, Vol.1. pp.35-59 Edited by The Center for International Legal Studies, p.40.

2

Supreme Court of California, 1963. 59Cal. 2d57, 377 p.2d897.

หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ไม่คำนึงถึงหลักใด ๆ ตามหลักกฎหมายสัญญา และความรับผิดชอบเช่นนี้ไม่ใช่
 หน้าที่ตามข้อสัญญาข้อตกลง แต่เป็นหน้าที่กำหนดโดยกฎหมาย ความรับผิดชอบดังกล่าวนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับ
 กับกฎเกณฑ์ทางสัญญา แต่เป็นความรับผิดชอบที่อาศัยทฤษฎีละเมิด การเปลี่ยนแปลงจาก
 คำรับประกันโดยปริยายไปสู่ทฤษฎีละเมิดเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค
 และบุคคลที่ได้รับอันตรายโดยสินค้าชำรุดบกพร่อง ซึ่งไม่มีอำนาจใด ๆ ที่จะปกป้องคุ้มครองคน
 เองได้

การกระทำโดยคดี Greenman นี้เองทำให้สถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกา
 (The American Law Institute) บัญญัติรับรองกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบที่ชัดเจนไว้ใน The
 Restatement (Second) of Torts ในมาตรา 402 A ในปี 1965¹ และ
 ในขณะนั้นมตรัฐส่วนใหญ่ก็ได้รับรองกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบที่ชัดเจนในทางละเมิดในคดีความรับผิดใน
 การผลิตและการจำหน่ายสินค้า ซึ่งส่วนมากรับรองตามคำพิพากษา แต่ในบางรัฐก็บัญญัติเป็น
 กฎหมายลายลักษณ์อักษร เช่น ออริกซอร์ จอร์เจีย จะมีเพียงส่วนน้อยไม่ถึง 10 รัฐ
 ที่ปฏิเสธกฎเกณฑ์นี้ แต่ก็มีแนวโน้มว่าจะยอมรับในโอกาสต่อไป²

หลักความรับผิด ตามบทบัญญัติมาตรา 402 A The Restatement (Second)
 of Torts กำหนดให้ผู้จำหน่ายรับผิดชอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับสินค้าชำรุดบกพร่องเป็นอันตราย
 โดยไม่สมควร (unreasonably dangerous) ต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภค หรืออาจทรัพย์สินของเขา
 หลักเกณฑ์กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

¹

Schwartz, "Foreword: Understanding Products Liability,"
 California Law Review 67(3)(May 1979): 438.

²

Reitz, and Seabolt, "Warranties and Product Liability:
 Who Can Sue and Where?", Temple Law Quarterly 46(1973):531-532 ;
 Kionka, Torts in a Nutshell: Injuries to Persons and Property,
 p. 267.

(1) บุคคลผู้ซึ่งขายสินค้าใด ๆ ที่มีสภาพชำรุดบกพร่องเป็นอันตรายโดยไม่สมควร ต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภค หรือต่อทรัพย์สินของเขา จะต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายดังกล่าวซึ่งเกิด ต่อผู้ใช้ หรือผู้บริโภคสุดท้าย หรือทรัพย์สินของเขา ถ้า

(a) ผู้ขายเป็นผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าเช่นนั้น และ

(b) สินค้าได้ไปถึงผู้ใช้และผู้บริโภคตามที่ตั้งใจ โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญในสภาพของสินค้าที่ขาย

(2) กฎเกณฑ์ที่กำหนดในอนุมาตรา (1) ปรับได้ แม้ว่า

(a) ผู้ขายได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่เป็นไปได้ในการเตรียมการและการขายสินค้าของตนแล้ว และ

(b) ผู้ใช้หรือผู้บริโภคนั้นไม่ได้ซื้อสินค้าจากผู้ขาย หรือมีความสัมพันธ์ตามสัญญาใด ๆ กับผู้ขาย ก็ตาม

การบังคับใช้กฎเกณฑ์ความรับผิดชอบดังกล่าว มีผลจำกัดข้อขัดข้องต่าง ๆ ตามกฎหมาย สัญญา และละเมิดโดยประมาณเดินเลอได้ คือ¹

1. กฎเกณฑ์ใด ๆ ตามทฤษฎีความรับผิดชอบทางสัญญาไม่มีผลต่อทฤษฎีความรับผิดชอบแก่ชานนี้ และกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบแก่ชานก็ไม่อยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายซื้อขายใด ๆ ไม่ว่าในเรื่อง หลักความสัมพันธ์ตามสัญญา การให้คำบอกกล่าวเกี่ยวกับการผิดคำรับประกันเป็นต้น

2. โจทก์ไม่คงพิสูจนถึงความประมาณเดินเลอ ในขั้นตอนการผลิตการจำหน่ายสินค้า ของจำเลย

3. ศาลมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้า เนื่องจากการทำช้อยกเว้น ข้อจำกัด เป็นรูปแบบในทางสัญญา เพื่อให้จำเลย หลุดพ้นจากความรับผิดในทางสัญญาเท่านั้น

¹ Jones, "Products Liability: Consumer Protection in America," Cambridge Law Journal 27(1)(April 1969):72-73.

ความรับผิดเด็ดขาดตามกฎหมาย แต่ยังคงความรับผิดไปใช้ความรับผิดที่สมบูรณ์เด็ดขาดจริง ๆ (Absolute Liability, Genuine Strict Liability) ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เป็นผู้รับประกัน (insurer) ความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการใช้สินค้าของเขาต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายทั้งหมดที่เกิดจากสินค้าโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องพิจารณาว่าสินค้าชำรุดบกพร่องหรือไม่ แต่ความรับผิดเด็ดขาดที่กำหนดขึ้นนี้เป็นความรับผิดเด็ดขาดในรูปแบบที่บรรเทาภาระของโจทก์ ๆ ไม่ต้องพิสูจน์ความประมาทเลินเล่อของจำเลย และไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ตามสัญญา แต่การที่จะเรียกร้องให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายรับผิดเด็ดขาดได้ ก็ต้องสามารถแสดงได้ว่าสินค้าชำรุด

1. Strict liability (ความรับผิดเด็ดขาด) และ absolute liability (ความรับผิดโดยสมบูรณ์) นั้นความจริงก็คือ "no fault liability" หมายถึงความรับผิดแม้ไม่มีความผิด ไม่คำนึงถึงความผิด ความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้กระทำ เพียงแต่การกระทำของเขาก่อให้เกิดความเสียหายเขาก็ยอมต้องรับผิดแล้ว แต่ที่ว่าเป็นความรับผิดแม้ไม่มีความผิดนั้นมีใ้หมายความว่า no fault อย่างสมบูรณ์จริง ๆ เพราะถ้าจะถือว่า หรือสันนิษฐานว่าบุคคลใดต้องรับผิดเสมอไปในทุกเรื่องที่เขาเกี่ยวข้องกับ ก็จะไม่มีความเป็นธรรมตามกฎหมายเลย เพราะความเสียหายอาจจะเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ หรือการกระทำของบุคคลอื่นก็ได้ จะไม่ยอมให้เขาแก้ตัวเพื่อหลุดพ้นความรับผิดได้โดยยอมไม่เป็นธรรมเช่นนั้น no fault liability ที่นำมาใช้ในขอบเขตของกฎหมายต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็น strict liability คือ เป็นความรับผิดเด็ดขาดซึ่งมีข้อแก้ตัวได้ ไม่ถึงขนาดสันนิษฐานให้รับผิดโดยไม่มีทางแก้ตัว มีใช้ความรับผิดที่สมบูรณ์ (absolute liability) ซึ่งหมายความว่าบุคคลที่ถูกสันนิษฐานว่าต้องรับผิดโดยสมบูรณ์นั้นยอมจะต้องรับผิดในความเสียหายทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เขามีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างเช่น นักกฎหมายสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญ absolute liability นี้เป็นหลักที่นำไปใช้ในกฎหมาย Workers' compensation ซึ่งกรณีนายจ้างถูกถือว่าต้องรับผิดเด็ดขาดสำหรับอุบัติเหตุทุกอย่างที่เกิดจากการทำงานในกิจการของเขา และจะคงชดเชยแก่ลูกจ้างผู้ประสบความเสียหาย (Schwartz, "Foreword: Understanding Products Liability," California Law Review 67(3)(May 1979):442.)

บกพร่องเป็นอันตรายที่ไม่สมควร เป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคหรือทรัพย์สินของเขา ซึ่งมีได้ทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับความผิดเลยที่เกี่ยว นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่ต้องพิจารณาอีกหลายประการในการที่จะให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายรับผิดชอบตามกฎหมายนี้ เช่นกฎเกณฑ์นี้ใช้บังคับในกรณีใดบ้าง ผู้ใดบ้างที่ต้องรับผิดชอบ ผู้ใดที่จะสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้ เรียกร้องได้สำหรับความเสียหายอย่างไร กรณีใดที่จำเลยสามารถอ้างเป็นข้อต่อสู้ยกเว้นความรับผิดชอบได้ รวมทั้งผลของการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญซึ่งเงื่อนไขหรือสภาพของสินค้า ต่อไปจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของหลักเกณฑ์เหล่านี้

ในเบื้องต้นพิจารณาถึงความชำรุดบกพร่องในสินค้าซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายที่ต้องรับผิดชอบได้ สรุปได้ว่า ความชำรุดบกพร่อง (defect) ก็คือ สถานะ (state) คุณภาพ (quality) หรือเงื่อนไข (condition) ของสินค้า ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด มีการให้นิยามคำว่า "ความชำรุดบกพร่อง" ไว้มากมาย แต่การตีความที่แพร่หลายก็คือ สินค้าไม่มีความปลอดภัยถึงระดับความคาดคิดที่สมควรของผู้บริโภคทั่วไป²

ความชำรุดบกพร่องในสินค้าอาจเป็นความชำรุดบกพร่องในการผลิตหรือความชำรุดบกพร่องในการออกแบบ ดังที่ศาลแคลิฟอร์เนียได้กล่าวไว้ในคดี Cronin v. J.B.E. Olson Corporation,³ ว่า "ความชำรุดบกพร่องอาจเกิดจากจิตใจของผู้ออกแบบได้เท่ากับเกิดจากมือของแรงงาน " สำหรับความชำรุดบกพร่องในการผลิต คือ สินค้าที่ผลิตออกมาจำนวนหนึ่งจำนวนน้อยไม่ได้มาตรฐานการผลิตของสินค้าประเภทนั้น อาจเป็นผลจากการกระทำโดยพลั้งเผลอของแรงงาน บกพร่องเพราะการเชื่อมประสานไม่ดี มีสิ่งแปลกปลอม ปนอยู่ในวัสดุ ซึ่งความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นในระหว่างขั้นตอนการผลิต ส่วนความชำรุดบกพร่อง

¹ Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.43.

² Prosser, Law of Torts, p.659.

³ 8 California 3d 121, 501 Pacific 2d 1153, 104 California Reporter 433 (1972)

ในการออกแบบย่อมเกิดกับสินค้าชนิดหนึ่งทั้งหมดซึ่งได้ออกแบบและทำขึ้น ถ้าบกพร่องก็บกพร่อง
หมดทุกชิ้น ความบกพร่องในการออกแบบนี้รวมถึงการออกแบบโดยมิได้จัดให้มีเครื่องกลไก
ป้องกันอุบัติเหตุ (safety device) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้สินค้าด้วย¹

ในเรื่องความชำรุดบกพร่องที่มีคำพิพากษาที่สำคัญในคดีหนึ่ง คือ Barker v.
Lull Engineering Co., ซึ่งศาลสูงแคลิฟอร์เนียได้ตัดสินไว้โดยเอกฉันท์ ในปี 1978²
ได้ให้เหตุผลชัดเจนเกี่ยวกับ "ความชำรุดบกพร่อง" ว่า แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

- (1) บกพร่องในการผลิต
  - (2) บกพร่องในการออกแบบ
  - (3) บกพร่องเกี่ยวกับการเตือนหรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสินค้าไม่เพียงพอ
- บกพร่องในการผลิตก็คือ กรณีมีข้อเท็จจริงว่าสินค้านั้นผิดจากมาตรฐานสินค้าทั่วไป

ส่วนบกพร่องในการออกแบบนั้นได้กำหนดแนวทางทดสอบ 2 ทางคือ

(ก) ถือว่าบกพร่องถ้าสินค้าไม่ปลอดภัยเท่าที่ผู้บริโภคโดยทั่วไปคาดคิด เมื่อเป็น
การใช้ตามที่ตั้งใจให้ใช้ หรือโดยลักษณะอาการที่คาดคิดได้โดยสมควร

(ข) ถือว่าบกพร่องถ้าความเสี่ยงภัยในอันตรายของสินค้ามีมากกว่าประโยชน์ของ
สินค้าที่ออกแบบเช่นนั้น คือไม่มีความจำเป็นที่ต้องออกแบบสินค้าให้ปราศจากความปลอดภัยเช่นนั้น

การแสดงว่า สินค้ามีความชำรุดบกพร่องดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดการการ
พิสูจน์ให้ไว้กับโจทก์ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า สินค้านั้นชำรุดบกพร่องเป็นสาเหตุให้เกิด
อันตราย ความเสียหาย ประการใด ๆ ต่อตน ยิ่งกว่านั้นตามหลัก The Restatement
(Second) of Torts มาตรา 402A โจทก์มีภาระต้องพิสูจน์อีกด้วยว่า สินค้าชำรุด

¹ Weinstein, Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p. 29; Reitz, and Seabolt, "Warranties and Product Liability: Who Can Sue and Where?," Temple Law Quarterly 46(1973):537-538.

² Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.45.

บทพร่องนั้นจะเป็นอันตรายที่ไม่สมควรแก่คนหรือทรัพย์สินของตน พิจารณารายละเอียดเรื่องนี้ได้จากความเห็นประกอบของมาตรา 402A comment 1 ที่ว่า จะถือว่าสินค้าชำรุดบกพร่องเมื่อสินค้านั้นอยู่ในสภาพที่ผู้บริโภคสุดท้ายไม่สามารถคาดคิดได้ว่าจะจะเป็นอันตรายที่ไม่สมควรต่อผู้บริโภคและทรัพย์สินของเขา และจะถือว่าเป็นอันตรายที่ไม่สมควรเมื่อสินค้าเป็นอันตรายที่นอกเหนือการคาดคิดของผู้บริโภคทั่วไปซึ่งซื้อสินค้าโดยมีความรู้ตามธรรมดาเกี่ยวกับลักษณะของสินค้า โรงแยพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมในการใช้สินค้าและพิจารณาว่าผู้บริโภคทั่วไป (ordinary consumer) คาดคิดได้โดยสมควรถึงอันตรายนั้นและตระหนักถึงความเสียหายอันเป็นผลที่ตามมาของอันตรายนั้นหรือไม่ หากผู้บริโภคทั่วไปพิจารณาแล้วเห็นว่าอันตรายนั้นไม่สมควรเกิดขึ้นก็ถือว่าสินค้าเป็นอันตรายที่ไม่สมควร ยกตัวอย่างเช่น น้ำตาลอาจก่อให้เกิดโรคเบาหวานได้ และเนยซึ่งเพิ่มคอเรสเตอรอล (ระดับน้ำตาล) นำไปสู่การเป็นโรคหัวใจได้ เช่นนี้ไม่ใช่อันตรายที่ไม่สมควร แต่ถาเนยไม่เค็มเนยมีพิษผสมอยู่ถือว่าเนยนี้เป็นอันตรายที่ไม่สมควร ยาสูบที่มีโซอันตรายที่ไม่สมควร แม้อาจทำให้เป็นโรคปอดได้ แต่ยาสูบประกอบด้วยบางสิ่ง เช่น สาร marijuana ก็ถือว่าเป็นอันตรายที่ไม่สมควร วิกส์ที่มีโซอันตรายที่ไม่สมควร แม่ว่ากัมแล้วอาจเป็นแอลกอฮอล์ติดดื่ม แต่วิกส์ที่ไม่ติดผสมด้วยสิ่งที่เป็นพิษ (fuse oil) ก็ถือว่าเป็นอันตรายที่ไม่สมควร¹

การป้องกันสินค้าจากการเป็นอันตรายที่ไม่สมควร ในบางครั้งผู้ผลิตหรือจำหน่ายอาจต้องให้คำแนะนำหรือคำเตือน² สินค้าอาจเป็นไปตามความต้องการสำหรับการผลิต

¹ Schwartz "Fareword: Understanding Products Liability," California Law Review 67(3) (May 1979) : 438-439 ; The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402 A ความเห็น i.

² ความแตกต่างระหว่างการเตือนและการแนะนำ การแนะนำคือบอกผู้บริโภคว่าจะใช้สินค้าให้ปลอดภัยอย่างไร (วิธีใด) การเตือนคือ แจ้งผู้บริโภคเกี่ยวกับอันตรายของการใช้สินค้าโดยไม่เหมาะสม และบอกว่าจะป้องกันอันตรายได้อย่างไร

และออกแบบแล้วก็ยังถือว่าชำรุดบกพร่องได้ถ้าเมื่อเวลาผ่านไปให้ค่าเตือนคำแนะนำที่จำเป็น หรือให้ไม่เพียงพอ เพราะค่าเตือนและคำแนะนำในการใช้สินค้าสามารถลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ การเตือนจะถือว่าเพียงพอหรือไม่ และจะบรรเทาความรับผิดชอบของผู้ผลิตได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของสินค้า ชนิดของอันตราย และประเภทของผู้บริโภค จากคำพิพากษาในหลาย ๆ คดี¹ วางหลักเกี่ยวกับค่าเตือนที่เพียงพอว่า ต้องมีลักษณะดังนี้

(ก) เป็นสิ่งที่สนใจของบุคคลซึ่งอยู่ในพฤติการณ์ที่ใช้สินค้านั้น

(ข) เนื้อหาสาระของค่าเตือนต้องเป็นที่เข้าใจได้สำหรับผู้ใช้งานส่วนใหญ่ทั่วไปและแสดงให้รู้เกี่ยวกับสภาพของสินค้าและอันตราย

(ค) ค่าเตือนต้องเพียงพอที่จะบอกได้ว่า จะหลีกเลี่ยงอันตรายนั้นได้อย่างไร คือต้องแจ้งบอกกล่าวเกี่ยวกับสภาพของสินค้าที่อาจเป็นอันตราย มีความเสี่ยงภัย พร้อมทั้งวิธีการลดหรือกำจัดความเสี่ยงภัยนั้น

การให้ค่าเตือนยอมจำเป็นสำหรับสินค้าที่มีส่วนผสมซึ่งจะมีปฏิกิริยาไม่คิด ไม่ปลอดภัยต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภคและสิ่งนั้นไม่เป็นที่รู้ทั่วไป แต่ไม่จำต้องให้ค่าเตือนในกรณีที่อันตรายเห็นได้ชัด เช่น สิ่งมีคม และกรณีสินค้าจะเห็นอันตรายเมื่อใช้หรือบริโภคเกินสมควร หรือใช้หลังจากเก็บไว้เป็นเวลานานเกินไป เมื่ออันตรายนั้นเป็นที่รู้กันทั่วไป³

ต่อไปสมควรจะกล่าวถึงกรณีที่ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายไม่ควรมีความชำรุดบกพร่องนั้นเกิดขึ้นโดยที่ผู้ผลิตไม่สามารถทราบได้ เพราะในเวลาผลิตไม่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่จะนำมาใช้เพื่อค้นพบและป้องกันอันตรายได้ (The scientifically unknowable hazard, scientifically undiscoverable defects) หรืออันตรายที่ผู้ผลิตไม่สามารถ

¹ Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.41.

² Muncy v. Magndia Chemical Company (Texas, 1968) ; Tucson Industries v. Schwartz (Arizona, 1971) จาก Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.41.

³ The Restatement(Second) of Torts มาตรา 402A ความเห็น j.

ทำให้หลีกเลี่ยงได้ (unavoidably dangerous) หรือกรณีเป็นอันตรายเพราะไรหรือบรีโกลมากเกินขนาด หรือกรณีอันตรายเป็นที่เห็นได้ชัดเจน (obvious danger)

กรณีแรก ในเวลาที่ผลิตสินค้าไม่มีความรู้ทางเทคโนโลยีหรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ ที่จะทำให้ผู้ผลิตสามารถทราบถึงอันตรายนั้นได้ และจะใดกระทำการอย่างไรเพื่อบรรเทาผลที่จะเกิดขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในกรณีบกพร่องในการผลิตและบกพร่องในการออกแบบ ถ้าจะให้ผู้ผลิตรับผิดชอบในกรณีเช่นนี้มักแสดงว่าเป็นความรับผิดที่สมบูรณ์ absolute liability ไม่ใช่เป็นเพียง strict liability เท่านั้น ทั้งนี้ศาลจึงไม่วินิจฉัยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบในกรณีเช่นนี้ แต่แนวโน้มซึ่งจะมีต่อไปนั้น จะกำหนดความรับผิดแก่ผู้ผลิตในกรณีเช่นนี้ด้วย ทั้งนี้ปรากฏจากคำพิพากษาคดีหลายเรื่อง เช่น Cunningham v. Macheal Memorial Hospital, คำพิพากษาของศาลสูงสุดตัดสินโดยมีในปี 1970 คดี Reilly v. King County Central Blood Bank, Inc, คดีของศาลอุทธรณ์วอชิงตัน ในปีต่อมา (1971) คำวินิจฉัย 2 คดีนี้ทำให้ผู้ชายเลือกเป็นผู้รับประกันความเสียหายที่เกิดจากคุณภาพหรือสภาพของเลือด แม้ว่าความรู้ทางการแพทย์เป็นไปไม่ได้ที่จะค้นพบและกำจัดความบกพร่องและอันตรายของเลือดที่ตนขาย

กรณีที่สอง มีสินค้าบางอย่างที่มีสภาพ สถานะเป็นที่รู้กันทั่วไปว่ามีอันตรายที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และไม่สามารถทำให้ปลอดภัยสำหรับการใช้ตามธรรมดาทั่วไปได้ สินค้าเช่นนี้ย่อมไม่ถือว่าเป็นสินค้าที่มีอันตรายโดยไม่สมควร เสนอกรณีที่มีข้อมมาคมือไขข้อแวงโดยไม่ระมัดระวังก็พูดไม่ได้ และยอมไม่มีใครจะหวังให้ผู้ผลิตสินค้าเช่นนี้ต้องรับผิดชอบเมื่อมีบุคคลได้รับอันตรายจากสินค้าดังกล่าว สินค้าเหล่านี้ไม่มีปัญหา แต่เกี่ยวกับสินค้าประเภทยา ยังมีปัญหาถกเถียงกันอยู่มาก เช่น พวกวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า นั้นเป็นเชื้อโรคที่ทำให้คนตายได้ มีความเสี่ยงที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในระดับสูงมาก และยังมีกรณียาใหม่ ๆ หรือยาทดลองซึ่งขาดเวลาทดสอบที่เพียงพอ ก็ไม่สามารถ

1

Frank L. Marist, "New Frontiers in Products Liability,"
In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law
Institute on Products Liability, pp.130-132.

2

Ibid, pp.131-132.

ประกันถึงความปลอดภัยได้ กรณีเช่นนี้ผู้ขายทำได้แค่เพียงให้ทำการเตรียมการเกี่ยวกับสินค้าและจำหน่ายโดยเหมาะสมและให้คำแนะนำ คำเตือน อย่างเพียงพอ เมื่อทำเช่นนั้นแล้วถือว่าไม่มีความชำรุดบกพร่องและอันตรายที่ไม่สมควร กรณีนี้สามารถปรับตามกฎหมายเกณฑ์ความยินยอมเสี่ยงภัย (assumption of risk) ได้เพราะผู้บริโภคกับผู้ขายต่างก็รู้อย่างเต็มที่ถึงอันตรายที่อาจจะมีตามมา

กรณีสินค้าเป็นอันตรายเพราะบริโภคหรือใช้เกินขนาด แต่ผู้ใช้หรือบริโภคตามปกติธรรมดาสินค้านั้นไม่ชอบบกพร่องเลย กรณีนี้หรือ เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ซึ่งปรากฏว่าเหมาะสมและก็ทุกอย่างและไม่มีสิ่งแปลกปลอม สารเน่าเสียใด ๆ ในเรื่องนี้ตาม The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402 A ในความเห็น i ได้ให้ความเห็นว่าอาหารหรือสินค้าใด ๆ จำเป็นต้องมีความเสี่ยงอันตรายบางประการถ้าบริโภคมากเกินไป เช่นวิสกี้ที่มีแอลกอฮอล์สูงซึ่งมีอันตรายที่ไม่สมควร แต่จะเป็นอันตรายเมื่อดื่มมากจนถึงขั้นแอลกอฮอล์สูงซึ่งมีกรณีเช่นนี้จึงไม่สามารถเรียกร้องให้รับผิดชอบได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ว่า ผู้บริโภคทั่วไปสมควรรู้ว่าการใช้หรือการบริโภคมากเกินไปก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย และยังใช้หรือบริโภคเช่นนั้น ถือว่าเขายินยอมรับความเสี่ยงภัยดังกล่าว (assume the risk)

กรณีสุดท้าย อันตรายเป็นที่เห็นได้ชัดแจ้ง ถือว่าไม่เป็นอันตรายที่ไม่สมควร เมื่อความเสี่ยงภัยเป็นเรื่องที่ทุกคนควรรู้อยู่ และตระหนักถึงอันตรายและหลีกเลี่ยงได้ เช่น สิ่งของมีคม เครื่องบด เครื่องอัด ซึ่งศาลส่วนมากวินิจฉัยว่าไม่มีความรับผิดชอบในกรณีเช่นนี้เพราะเป็นความยินยอมเสี่ยงภัย³ แต่ในขณะนั้นศาลมีแนวโน้มที่อนุญาตให้เรียกร้องได้สำหรับความเสียหายที่เกิดจาก

1

Prosser, Law of Torts, pp.660-662 ;Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp.137-139 ;The Restatement(Second) of Torts มาตรา402A ความเห็นที่ k.

2

Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp. 123-126.

3

Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p. 36.

ความชำรุดบกพร่อง หรืออันตรายของสินค้าที่แก้ไขได้

นอกจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายอาจไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเกิดขึ้นโดยที่ผู้ผลิตไม่สามารถทราบได้เพราะในเวลาผลิตไม่มีความรู้ทางเทคนิคที่จะนำมาใช้เพื่อค้นพบและป้องกันอันตรายได้ หรืออันตรายที่ผู้ผลิตไม่สามารถทำให้หลีกเลี่ยงได้ หรือกรณีเป็นอันตรายเพราะใช้หรือบริโภคสินค้ามากเกินไปแล้ว ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายก็อาจหลุดพ้นจากความรับผิดชอบได้เช่นกัน ถ้าสามารถพิสูจน์ถึงข้อต่อสู้ประการใด ๆ ที่กฎหมายอนุญาตให้ยกขึ้นต่อสู้ได้ ได้แก่ กรณีสินค้ามีอายุครบกำหนดเมื่อออกจากมือจำเลย แต่มีสาเหตุจากใจทักเอง หรือเป็นเพราะการกระทำของบุคคลใดที่แทรกเข้ามาก่อนสินค้าไปถึงมือผู้บริโภค หรือสาเหตุอื่นที่ทำให้สินค้ามีอันตรายในเวลาบริโภค

กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากใจทักเอง คือ ใจทักใช้สินค้าโดยผิดธรรมดาโดยไม่สนใจต่อคำแนะนำของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย หรือใจทักมีส่วนประมาทเดินเลอขาดความระมัดระวังในการใช้สินค้า (contributory negligence) แต่ความไม่ระมัดระวังของใจทักเพียงพอที่จะก่อกำเนิดความชำรุดบกพร่องหรืออันตรายของสินค้าหรือไม่สามารถจะหลีกเลี่ยง, ป้องกันตนเองจากอันตรายที่มีอยู่ในสินค้าได้ จำเลยย่อมไม่สามารถอ้างเป็นข้อต่อสู้ได้ ในทางตรงกันข้ามหากเป็นกรณีผู้ซื้อถึงความชำรุดบกพร่องและความเสี่ยงในสินค้าแล้วยินยอมรับความเสี่ยงนั้นโดยสมัครใจดำเนินการใช้สินค้านั้นต่อไปโดยไม่มีเหตุผลสมควร -

1

Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.57; Maraist, "New Frontiers in Products Liability," In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law Institute on Products Liability, p.134.

2

Jones, "Products Liability: Consumer Protection in America," Cambridge Law Journal 27(1)(April 1969): 75-78.

3

Prosser, Law of Torts, p.668; Whitworth, "Defenses to a Products Liability Action," 'In Proceedings of the 1972 Twenty-Seventh Annual Mississippi Law Institute on Products Liability, p. 110.

(assumption of risk) กรณีเช่นนี้จำเลยสามารถอ้างเป็นข้อต่อสู้ยกเว้นความรับผิดได้¹ ในระยะหลังมีคำวินิจฉัยของศาลหลายศาล² ได้พยายามปรับกฎเกณฑ์ Comparative negligence ในคดีความรับผิดแก่ชาก ทำให้จำเลยไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์เต็มตามที่เรียกร้อง โดยศาลพิจารณาซึ่งน้ำหนักแห่งความประมาทเลินเล่อของโจทก์และจำเลย และคำนวณลดจำนวนค่าเสียหายที่จำเลยต้องชดเชยตามส่วน

ส่วนที่ว่าสินค้าของบกพร่องเมื่อออกจากมือจำเลยมีไขมาบกพร่องภายหลังนั้น เรื่องนี้ มาตรา 402 A (1)(b)³ บัญญัติว่า ผู้ผลิตไม่ต้องรับผิดถ้าสินค้าของเขาไม่ถึงผู้ใช้โดยมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญแห่งสภาพของสินค้าที่ขาย สำหรับการเปลี่ยนแปลงใดจะเป็นสาระสำคัญหรือไม่พิจารณาได้ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องก่อให้เกิดความเสี่ยงอันตรายขึ้นซึ่งไม่เคยมีอยู่ก่อนที่จะได้กระทำการเปลี่ยนแปลงเลย⁴

ที่กล่าวมาแล้วเห็นได้ว่า โจทก์มีการระหลายประการที่จะต้องพิสูจน์เพื่อที่จะให้จำเลยรับผิดแก่ชากต่อตนสำหรับความเสียหายที่ได้รับได้ และยิ่งกว่านั้นจำเลยยังอาจหลุดพ้นจากความรับผิดได้โดยอ้างข้อต่อสู้ได้หลายประการ ดังนั้นจึงมีศาลของบางรัฐ ที่สำคัญคือ ศาลสูงแคลิฟอร์เนียในคดี Cronin v. J.B. Olson Corp. ในปี 1972 ศาลสูงนิวเจอร์ซีย์

1

The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402 A

2

Daly v. General Motors Corp. (California, 1978); Dippel v. Seiano (Wisconsin, 1967); Stephan v. Sears Roebuck & Co (1970) จาก Schwartz, "Foreword: Understanding Products Liability," California Law Review 67(3)(May 1979):454; Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp.230-231.

3

จาก Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp.268-275.

4

ดูตัวอย่างในคดี Finnegan v. Havir Manufacturing Company, (New Jersey, 1972) จาก Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp.54-55.

5

8 California, 3d 121, 50p.2d 1153, 104Cal.Rptr., 443(1972)

ในคดี *Glass v. Ford Motors Co.* ในปี 1973¹ มีความเห็นว่า การที่จะให้จำเลย
รับผิดชอบแก่ชดเชยได้โดยอาศัยการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่องของสินค้าซึ่งเป็นอันตรายโดยไม่สมควร
เป็นการเคร่งครัดเกินไป และเห็นว่ามาตรฐานความรับผิดชอบควรจะเป็น "ความชำรุดบกพร่อง"
ของสินค้าพอ ทำให้ต้องให้ใจทักมี ภาระการพิสูจน์ถึง 2 ขั้นตอน คือ ต้องพิสูจน์ความเสียหาย
ของความชำรุดบกพร่องและยังต้องพิสูจน์ว่าสินค้าเป็นอันตรายโดยไม่สมควรด้วย จนถึงศาลสูง
แคลิฟอร์เนียในคดี *Barker v. Lull Engineering Co.* (1978) ได้พิพากษา
เป็นหลักว่า ความรับผิดชอบแก่ชดเชยตามกฎหมายของแคลิฟอร์เนียไม่ต้องพิจารณาถึงอันตรายที่ไม่สม-
ควร เฉพาะความชำรุดบกพร่องก็เพียงพอสำหรับที่จะพิจารณาวินิจฉัยให้จำเลยรับผิดชอบได้

บุคคลที่ฟ้องรับผิดชอบนั้นจากบทบัญญัติตามมาตรา 402A The Restatement
(Second) of Torts³ ก็เป็นที่เห็นได้ว่า ทฤษฎีความรับผิดชอบแก่ชดเชยไม่บังคับถึงบุคคล
ใด ๆ ที่มีเหตุประกอบธุรกิจการขายสินค้าเช่นนั้น รายละเอียดในเรื่องนี้ ความเห็นได้ให้
ความเห็นว่า มาตราบังคับกับบุคคลใด ๆ ที่ทำเนิธุรกิจการขายสินค้าสำหรับใช้หรือบริโภค
โดยปรับกับทั้งผู้ผลิตสินค้าเช่นนั้น บุคคลใด ๆ ผู้ขายส่ง พ่อค้าขายปลีก ผู้จำหน่ายอื่น ๆ และ
ผู้ดำเนินกิจการร้านอาหาร โดยไม่จำเป็นว่าผู้ขายนั้นต้องผูกพันเฉพาะในธุรกิจการขายสินค้า
ชนิดนั้นเท่านั้น เช่น เจ้าของโรงภาพยนตร์ซึ่งขายข้าวโพคควหรือไอศกรีมสำหรับบริโภคด้วย
กฎเกณฑ์ไม่ปรับกับผู้ขายอาหารหรือสินค้าอย่างใดเป็นบางโอกาสมิได้เป็นส่วนหนึ่งในธุรกิจของ
เขาเลย เช่น แม่บ้านขายแยมขวดหนึ่งหรือน้ำตาลปอนด์หนึ่งให้แก่เพื่อนบ้านของเธอในโอกาส
หนึ่ง บุคคลเช่นนี้ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลใดแม้แต่ผู้ซื้อ ยกเว้นแต่เขาจะได้ประมาณเดินเลอ
(อาจต้องรับผิดชอบตามหลักละเมิดโดยประมาณเดินเลอได้) และมาตรานี้มีได้ตั้งใจให้บังคับใน
กรณีการขายจำนวนมากซึ่งต่างจากการดำเนินธุรกิจทั่วไป อย่างเช่นการขายในการบังคับคดี
การขายในกรณีล้มละลาย การขายเหมา เป็นต้น

1

จาก Reitz, and Seabolt, "Warranties and Product Liability
:Who Can Sue and Where?" *Temple Law Quarterly* 46(1973):537.

2

20 California. 3d413,573p.2d443, 143 Cal.Rptr. 225(1978)

3

ดูจากหน้า 41 - 42 กึ่งกลางมาแล้ว

ตามหลักเกณฑ์แล้ว ผู้ผลิตสินค้า รวมทั้งผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบ ผู้ประกอบสินค้าสำเร็จรูป ผู้ขายสินค้าที่ผู้ผลิตตั้ง เช่น เป็นสินค้าของตนเอง ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่อผู้เสียหายทั้งสิ้น สาระสำคัญอยู่ที่ว่าความชำรุดบกพร่องในสินค้าที่ก่อให้เกิดอันตราย, ความเสียหาย ต้องมีอยู่ในขณะที่สินค้าพ้นจากการครอบครองของจำเลยดังกล่าวนี้¹ สำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบก็ยอมรับกันทั่วไปว่าต้องรับผิดชอบอย่างแน่นอนสำหรับความชำรุดบกพร่องในส่วนที่ตนผลิตซึ่งมิได้มีการ เปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของชิ้นส่วนประกอบนั้น เพียงแต่ผู้ประกอบนำไปรวมกับวัสดุบางสิ่งให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเท่านั้น² ในทางตรงกันข้าม ผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบย่อมไม่ต้องรับผิดในกรณีที่มีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นหลังจากสินค้าพ้นจากการครอบครองของเขาแล้ว และเนื่องแต่พฤติการณ์นอกเหนือที่เขามีโอกาสควบคุม ส่วนผู้จำหน่าย ผู้ขายส่ง หรือผู้ขายปลีก ย่อมต้องรับผิดแม้ว่าตนไม่มีหน้าที่ต้องตรวจสอบสินค้า หรือแม้ว่าไม่มีวิธีการใด ๆ ซึ่งสามารถทำให้ทราบถึงความชำรุดบกพร่องก็ตาม (เช่น การขายสินค้าในภาชนะที่ปิดแน่นไม่มีโอกาสตรวจสอบความชำรุดบกพร่องได้) ในเรื่องนี้ศาลได้เหตุผลว่า ผู้บริโภคต้องการความคุ้มครองและผู้ขายก็เป็นผู้จำหน่ายสินค้าเป็นส่วนใหญ่และมีจำนวนมาก เห็นได้จากมีร้านขายสินค้าทั่วไป และ

¹ Prosser, Law of Torts, pp.664-665; Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp.9-10.

² The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402A ความเห็น q; Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, p.80; Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969):254.

³ ดูคดี Walker v. Stauffer Chem. Corp. (California, 1971) จาก Noel, and Phillips, Products Liability in a Nutshell, pp.80-81 ซึ่งพ้องกันกับความเห็น p. ใน the Restatement (Second) of Torts มาตรา 402A.

ส่วนมากผู้บริโภคก็ได้รับสินค้ามาจากตัวแทนเหล่านี้ ซึ่งตรงข้ามกับผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคน้อยมาก และยิ่งกว่านั้นผู้บริโภคไม่รู้จักผู้ผลิตสินค้าแน่นอนด้วย

บุคคลที่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย บุคคลที่จะเป็นโจทก์ดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหายได้โดยอาศัยหลักความรับผิดชอบเกิดจากตาม The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402A โฉก่ ผู้ได้รับความเสียหายในการใช้หรือบริโภคสินค้าหรืออุปกรณ์ที่อันตรายคือ ผู้ใช้หรือผู้บริโภคสินค้านั้น และสถาบันกฎหมายของอเมริกาได้ให้ความเห็นไว้ในความเห็นที่ 1 ว่า ผู้ใช้หรือผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องได้รับสินค้าโดยตรงจากผู้ขาย ความรับผิดชอบนี้เป็นความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งไม่ต้องการความสัมพันธ์ทางสัญญาใดๆ ระหว่างโจทก์และจำเลย และยังให้ความเห็นต่อไปว่า คำว่า "ผู้บริโภค" ยังรวมถึงผู้เตรียมสินค้าสำหรับการบริโภค เช่นแม่บ้านได้รับเชื้อโรครินขณะที่เตรียมอาหารสำหรับสามีของเธอ หรือสามีเปิดขวดเบียร์เพื่อให้ภริยาของเขาดื่ม ตลอดจนผู้ซึ่งโดยปกติอาจคาดหมายได้ว่าเป็นผู้ใช้หรือบริโภคด้วย เช่น ลูกหลานเสริมสวยแม่มีได้เป็นผู้ช่วยอุปกรณ์เสริมสวยจากผู้ผลิต ผู้จำหน่ายโดยก็ตามถือว่าเป็นผู้บริโภค ส่วนคำว่า "ผู้ใช้" ย่อมรวมถึงผู้ที่ใคร่รวมรับผิดชอบในสินค้านั้น เช่น ผู้โดยสารในรถยนต์หรือเครื่องบิน หรือผู้ที่ใช้ประโยชน์โดยทำงานเกี่ยวข้องกับสินค้านั้น เช่น บุคคลที่ซ่อมแซมรถยนต์

สำหรับบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้หรือบริโภคแต่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับและได้รับความเสียหายจากสินค้า (bystanders) อย่างเช่นลูกจ้างของผู้ขาย หรือบุคคลที่ผ่านไปมาแล้วได้รับบาดเจ็บจากการที่ขั้วกระเบิด หรือผู้ที่สัญจรไปมาในถนนแล้วถูกรถยนต์ชน เช่นนี้จะมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยอาศัยหลักเกิดความรับผิดชอบเกิดจากได้หรือไม่ ในเรื่องคำพิพากษาของศาลหลายๆ เรื่องได้ปฏิเสธที่จะให้เรียกร้องได้ แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมา เมื่อมาตรา 402A ได้รับการรับรอง ก็ปรากฏว่า ศาลมีแนวโน้มที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคล

1

Prosser, Law of Torts, pp.664-665; Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.16; Pasley, "The Protection of the Purchaser and Consumer under the Law of the U.S.A.," The Modern Law Review 32(3)(May 1969):254.

²Prosser, Law of Torts, p.663.

ภายนอกควย โดยให้มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยอาศัยหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบที่เค็ดชานนี้ได้
 เริ่มจากคดี Piercefield v. Remington Arms Co. (Michigan 1965)¹
 ซึ่งบุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บจากการที่ปืนสั้นระเบิด บุคคลภายนอกนี้ได้รับอนุญาตให้เรียกร้อง
 ค่าเสียหายได้ และยังมีคดีที่วินิจฉัยตามแนวทางนี้ตามมาอีกหลายคดี² จนกระทั่งในคดีสำคัญ
 คดีหนึ่ง คือ Elmore v. American Motors Corp.³ ศาลสูงแคลิฟอร์เนีย
 ตัดสินไว้ในปี 1969 กรณีโจทก์เป็นคนขับรถยนต์ที่เกิดการชนกัน โดยสาเหตุจากความชำรุด
 บกพร่องในรถยนต์คันอื่นที่ขายโดยจำเลย โจทก์ได้รับอนุญาตให้เรียกร้องค่าเสียหายได้โดยศาล
 ให้เหตุผลว่า หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบที่เค็ดชานนี้ขึ้นเพื่อให้มีความรับผิดชอบสำหรับอันตรายที่คาด
 เห็นได้ทั้งหมดที่เกิดจากสินค้าชำรุดบกพร่อง และบุคคลภายนอกก็สมควรได้รับความคุ้มครองเช่น
 เดียวกับผู้บริโภคและจำเป็นควย และยังคงกล่าวหา หากอันตรายเกิดแก่บุคคลภายนอกเพราะความ
 ชำรุดบกพร่องซึ่งสมควรคาดเห็นล่วงหน้าได้ บุคคลภายนอกควรจะได้รับ ความคุ้มครองยิ่งกว่าผู้
 บริโภคหรือผู้ใช้เสียอีก เพราะผู้ใช้หรือผู้บริโภคสินค้ายังมีโอกาสตรวจสอบสินค้าก่อน และใช้
 สินค้าเฉพาะที่ผลิตโดยผู้ผลิตที่มีชื่อเสียงเชื่อถือได้และกาลในคดีอื่น ๆ ก็เห็นพ้องกับคำวินิจฉัยนี้
 จนกระทั่งบัณฑิตฎเกณฑ์จากคำพิพากษาส่วนใหญ่ถือว่าความรับผิดชอบที่เค็ดชานนี้ให้การเยียวยาแก่
 บุคคลที่ได้รับความเสียหายในทุกกรณีที่คาดเห็นได้⁴

ความเสียหายที่สามารถเรียกร้องการเยียวยาได้ในคดีความรับผิดชอบที่เค็ดชานนี้ถือว่า
 ความเสียหายต่อร่างกาย (personal injury) เป็นกรณีที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นผล
 จากความชำรุดบกพร่องของสินค้าที่เห็นได้ชัดแจ้ง และกรณีวิวัฒนาการของ —

¹ Prosser, Law of Torts, p. 663.

² Ibid.

³ Supreme Court of California, 1969. 70Cal. 2d820, 75 Cal. Rptr. 652, 451p. 2d 84.

⁴ Prosser, Law of Torts, p.663.

กฎเกณฑ์ความรับผิดเกิดความเสียหายในทางละเมิดก็เริ่มมาจากสินค้าที่เป็นอันตรายต่อร่างกายประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และคำพิพากษาในคดีแรกเริ่มก็ใช้บังคับกฎเกณฑ์ความรับผิดเกิดความเสียหายสำหรับกรณีความเสียหายต่อร่างกายก่อน ต่อมาจึงขยายขอบเขตไปสู่สินค้าที่ก่ออันตรายเฉพาะต่อทรัพย์สิน แม้ไม่มีผลต่อร่างกาย เช่น สินค้าอาหารสัตว์ที่ก่อความเสียหายในทางทรัพย์สิน และความเสียหายต่อทรัพย์สิน (Property damage) ก็ได้รับการยอมรับให้เรียกร้องโดยอาศัยกฎเกณฑ์ความรับผิดเกิดความเสียหายได้ ในปัจจุบันยอมรับกันทั่วไปว่าสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้สำหรับความเสียหายต่อทรัพย์สิน แม้แต่เฉพาะตัวสินค้าที่ชำรุดบกพร่องเองหรือความเสียหายของสินค้าอื่นที่มาจากสิ่งที่ชำรุดบกพร่องเท่านั้น แครวมถึงทรัพย์สินอื่นใดที่สังเกตเห็นได้ว่าจะได้รับความเสียหายจากสินค้าชำรุดบกพร่องด้วย¹

แต่สำหรับความเสียหายในทางเศรษฐกิจ (economic loss) ไม่อาจโดยตรง เช่น ความสูญเสียคุณค่าในตัวสินค้าที่ชำรุดบกพร่องนั่นเอง หรือโดยอ้อม เช่น ความสูญเสียกำไรหรือความเสียหายต่อชื่อเสียงในทางการค้า (goodwill) คำวินิจฉัยของศาลส่วนใหญ่ปฏิเสธความรับผิดเกิดความเสียหายของบุคคลสำหรับความเสียหายในทางเศรษฐกิจ² ซึ่งพ้องกับเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติมาตรา 402 A ที่มุ่งประสงค์ให้ใช้บังคับกฎเกณฑ์ความรับผิดเกิดความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สิน และโดยทั่วไปความเสียหายในทางเศรษฐกิจสามารถเรียกร้องได้ตามสัญญาหรือคำรับประกันโดยตรงของฝ่ายผู้ซื้อ คำวินิจฉัยของฝ่ายนี้มีค้ำสำคัญ ได้แก่ คดีของแคลิฟอร์เนีย Seely v. White Motor Co,³ ซึ่งผู้พิพากษา Traynor ได้เขียนความเห็นไว้ว่า กฎเกณฑ์ความรับผิดเกิดความเสียหายในทางละเมิดสร้างขึ้นโดยมิได้ประสงค์จะลงนามบัญญัติเกี่ยวกับคำรับประกันตาม The Uniform Commercial Code⁴ แต่เพื่อจะให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ดังนั้นผู้บริโภคต้องรับภาระความเสี่ยงเองในกรณีสินค้าไม่เป็นไปตามความคาดหวังในทางเศรษฐกิจของเขา เว้นแต่ผู้ผลิตจะไต่ตกลงด้วย

1

Prosser, Law of Torts, p.666.

2

Michael G. Bridge, "A Common Lawyer Looks at Kravitz,"

McGill Law Journal 25(3)(1980): 348-349.

3

Supreme Court of California, 1965. 63Cal. 2d9, 403 R2d 145.

และในคดีเมื่อเร็ว ๆ นี้ State of Oregon v. Campbell ของศาลสูงโอเรกอนตัดสิน
 เมื่อปี 1968 และคดี Mead Corp. v. A. Hendale Mutual Insurance Co.
 ซึ่งศาลไฮไฮโอตัดสินไว้ในปี 1979 ก็รับรองแนวความคิดในแนวทางนี้ มีคำวินิจฉัยของศาล
 บางส่วนไม่ลงความเห็นชัดเจน¹ และมีส่วนน้อยที่อนุญาตให้เรียกร้องค่าเสียหาย
 เช่น² ที่สามัญไคแก คำพิพากษาของศาลสูงนิวเจอร์ซีย์ในคดี Santor v. A and M. Kara-
 ghensian Inc,³ ซึ่งให้ความเห็นว่า ไม่มีเหตุผลที่จะแยกความแตกต่างระหว่างความ
 เสียหายต่อทรัพย์สินและความเสียหายในคุณค่าของสินค้าเอง (loss of bargain)
 และไม่มีเหตุผลว่า ทำไมจึงจะปฏิเสธความเสียหายในทางเศรษฐกิจ ทั้ง ๆ ที่ยอมรับกฎเกณฑ์
 ความรับผิดชอบของผู้ผลิต และผู้ผลิตเป็นผู้ก่อความสัมพันธ์ทางการค้าที่แท้จริง ผู้ขายเป็นเพียงคนกลาง
 ส่งผ่านสินค้าเท่านั้น และในปี 1977 ศาลสูงเท็กซัสในคดี Nobility Homes of
 Lereas, Inc. v. Shivers (Texas, 1977)⁴ ได้รับคำพิพากษาของเท็กซัสก่อน ๆ
 มาและอนุญาตการเรียกร้องค่าเสียหายในทางเศรษฐกิจโดยตรงเพราะผู้ผลิตได้จำหน่าย
 สินค้าที่มีคุณภาพเลวต่อสาธารณชน

ความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ

The Magnuson-Moss Warranty-Federal Trade Commission
 Improvement Act 1975.

เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของสินค้าสำหรับบริโภคอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐคือ
 The Uniform Commercial Code ซึ่งกำหนดถึงคำรับประกันสินค้าของผู้ขายโดยชัดเจน

¹ Bridge, "A Common Lawyer Looks at Kravitz," McGill
 Law Journal 25(3)(1980): 349.

² Ibid.

³ 44 New Jersey 52,207 A. 2d305 (1965)

⁴ Bridge, "A Common Lawyer Looks at Kravitz," McGill
 Law Journal 25(3)(1980): 350-351.

และโดยปริยาย แคมทกกฎหมายนี้มีบัญญัติขึ้นเพื่อใช้บังคับกรณีความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับ
 พอลค้าโดยเฉพาะ แต่เป็นบทบัญญัติที่ครอบคลุมถึงกรณีความสัมพันธ์ทางการค้าทุกเรื่อง กฎหมาย
 นี้จึงมีใ้มองให้ความคุ้มครองผู้บริโภค แต่เมื่อนำมาใช้บังคับในกรณีนี้จึงปรากฏว่า มีข้อบกพร่อง
 ไม่สมควรหลายประการ ที่สำคัญคือ ให้อิสระในการแก้ไขและยกเว้นคำรับประกันและการเยียว-
 ยากความเสียหายสำหรับการผิดคำรับประกัน และจำกัดความเสียหายได้ ซึ่งผู้บริโภคได้รับความ
 เกือบถ้วนและเสียเปรียบ เพราะพอลค้าจะกำหนดขอยกเว้นหรือจำกัดเช่นนี้เป็นแบบไว้เลย และ
 ผู้บริโภคไม่มีอำนาจต่อรองได้ ในปี 1969 จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง " The
 Task Force on Appliance Warranties and Services" เพื่อศึกษาและแก้ไขปัญหานี้
 คณะทำงานได้สรุปว่า ผู้รับประกันบางคนไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันในทางสัญญา และผู้บริโภคไม่มี
 วิธีการอย่างใด ๆ ที่จะบังคับได้อย่างจริงจัง มีคำรับประกันมากมายที่ผู้บริโภคไม่สามารถเข้าใจ
 ได้ และคำรับประกันบางอย่างก็เป็นการหลอกลวงผู้บริโภค¹ จนถึงปี 1972 มีการตรา
 กฎหมาย The Magnuson-Moss Warranty-Federal Trade Commission Improvement Act เพื่อแก้ไขปัญหาคำขาดคกบกพร่องของกฎหมายของมตรัฐเพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภค
 เกี่ยวกับคำรับประกันสินค้า โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของคำรับประกันเป็นหนังสือ จำกัดการ
 ยกเว้นความรับผิดในคำรับประกันโดยปริยาย และให้การเยียวยาตามคำรับประกันแก่ผู้บริโภค
 โดยวิธีที่มีผลดีกว่า กฎหมายนี้เป็นการรวมเอาแนวความคิดต่าง ๆ ตามกฎหมายของมตรัฐเข้าไว้
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง California's Song Beverly Act แลกฎหมายนี้ก็มีใ้ลดลาง
 บทบัญญัติเกี่ยวกับคำรับประกันตาม The Uniform Commercial Code หรือกฎหมายอื่นของ

1

Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, pp.310-311.

2

Clark, and Davis, "Beefing up Product Warranties: A New Dimension in Consumer Protection," University of Kansas Law Review 23(1975): 606-607.

1
 มลรัฐ หรือกฎหมายอื่นของสหรัฐแต่อย่างใด (มาตรา 111 (b)(1)) ซึ่งแท้จริงแล้ว
 กฎหมายของมลรัฐบางแห่งก็มีผลคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่า เช่น The Kansas
 2
 Consumer Protection Act

ขอบเขตของกฎหมายนี้ กฎหมายนี้บังคับในกรณีให้คำรับประกันโดยชัดแจ้งเป็นหนังสือ
 เป็นลายลักษณ์อักษร อย่างเช่น การโฆษณาหรือขอเสนอในทางการค้า โดยทั่วไปต้องเป็นคำ
 รับประกันที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าเพื่อบริโภค ซึ่งหมายถึง สินค้าสำหรับใช้บริโภคส่วนตัว
 ใช้ในครอบครัวหรือครัวเรือน รวมทั้งกรณีสินค้าที่อยู่กับสิ่งหามิตรพิชคย (มาตรา 101(1))
 เช่น แอร์คอนดิชัน เครื่องทำความร้อน นิยามรวมทั้งสินค้าใหม่และสินค้าที่ไ้แล้ว³ แต่ไม่
 รวมถึงสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรม การค้าอื่น ๆ ที่มีไว้เพื่อ บริโภค กฎหมายนี้มิได้บังคับว่า
 ต้องให้คำรับประกันโดยชัดแจ้งเป็นหนังสือ แต่หาพอคำใดสมัครใจให้คำรับประกันเช่นนี้แล้วก็
 ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดสำหรับการแสดงคำรับประกันดังกล่าว

---

¹
 บทบัญญัติต่าง ๆ ตาม The Magnuson-Moss Warranty-Federal Trade
 Commission Improvement Act ฎีกาจาก Robert J. Nordstrom, and Albert
 L. Clovis, eds., Selected Commercial Statutes (ST. Paul, Minn.: West
 Publishing, 1976)

²
 Clark, and Davis, "Beefing up Product Warranties: A New
 Dimension in Consumer Protection," University of Kansas Law Review
 23(1975):607; Robert Braucher, and Robert A. Riegert, Introduction
to Commercial Transactions, University Textbook Series. (Mineola,
 New York: The Foundation Press, 1977). p. 269.

³
 Clark, and Davis, "Beefing up Product Warranties: A New
 Dimension in Consumer Protection," University of Kansas Law Review
 23(1975):607; Braucher, and Riegert, Introduction to Commercial
Transactions, p. 269.

มาตรฐานคำรับประกันสินค้า กฎหมายได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานคำรับประกันอยู่ 2 ขั้นตอน คือ กรณีสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 5 ดอลลาร์ และกรณีสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 10 ดอลลาร์ สำหรับกรณีแรกบทบัญญัติมาตรา 102 กำหนดว่า ผู้จำหน่ายใด ๆ ให้คำรับประกันเป็นหนังสือสำหรับการจำหน่ายสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 5 ดอลลาร์ ต้องดำเนินการตามกฎเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางควบคุมการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา (The Federal Trade Commission (FTC) กำหนด และต้องเปิดเผยแสดงอย่างบริบูรณ์และเด่นชัดโดยย่อคำที่ง่ายและเข้าใจได้เกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดดังกล่าว เป็นการให้อำนาจคณะกรรมการกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ของคำรับประกัน คณะกรรมการได้ใช้อำนาจนี้แต่มีได้ใช้อย่างเต็มที่มิได้กำหนดหลักเกณฑ์บังคับสำหรับคำรับประกันสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 5 ดอลลาร์ แต่กำหนดหลักเกณฑ์บังคับสำหรับคำรับประกันสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 15 ดอลลาร์ขึ้นไป โดยกำหนดว่า คำรับประกันสินค้าที่มีราคาเกินกว่า 15 ดอลลาร์ ต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ระบุอย่างชัดเจนเกี่ยวกับชื่อ และที่อยู่ของผู้รับประกัน
- (2) คุ้มครองคำรับประกันขยายไปถึง
- (3) คำพรรณนาโดยชัดเจนเกี่ยวกับสินค้า และชิ้นส่วนของสินค้าที่อยู่ภายใต้คำรับประกัน
- (4) เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำรับประกัน ผู้รับประกันจะให้การเยียวยา เช่นไร โดยค่าใช้จ่ายของใคร ภายในช่วงเวลาใด
- (5) ผู้บริโภคต้องปฏิบัติอย่างไร และเขาต้องรับภาระสำหรับค่าใช้จ่ายเท่าใด
- (6) ขอยกเว้นคำรับประกัน
- (7) ขั้นตอนหนึ่งผู้บริโภคจะต้องกระทำการเยียวยาแก้ไข และระบุถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งจะดำเนินการตามคำรับประกัน (อาจเป็นผู้จำหน่ายหรือผู้แทน)

¹ Weinstein, et al., Products Liability and the Reasonably Safe Product: A Guide for Management, Design, and Marketing, p.312; Braucher, and Riegert, Introduction to Commercial Transactions, p. 269.

(8) ข้อความเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความซึ่งผู้รับประกันเป็นผู้เสนอและต้องการให้ผู้บริโภคกระทำตามขั้นตอนก่อนที่จะดำเนินคดีในศาลได้

(9) การเยียวยาความเสียหายที่ผู้บริโภคจะได้รับ

(10) ผู้รับประกันจะปฏิบัติภาระหนี้ตามคำรับประกันเมื่อใด

(11) ลักษณะของสินค้า และส่วนใด ๆ ของสินค้าที่ไม่ได้รับประกัน

รายการต่าง ๆ เหล่านี้ต้องแสดงอย่างชัดเจนในถ้อยคำที่ไม่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขและขอบเขตของคำรับประกัน นอกจากนี้คณะกรรมการต้องกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อบังคับว่า คำรับประกันต้องแสดงแก่ผู้บริโภคก่อนการซื้อขาย

กรณีที่สอง สินค้ามีราคาเกินกว่า 10 ดอลลาร์ คำรับประกันเป็นหนังสือต้องระบุว่า เป็นคำรับประกันไม่จำกัด หรือคำรับประกันจำกัด (Full or limited) เว้นแต่คณะกรรมการจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น (มาตรา 103) ซึ่งถ้าให้คำรับประกันไม่จำกัดผู้จำหน่ายย่อมมีภาระมากกว่า และมีผลให้ความคุ้มครองผู้บริโภคได้ดีกว่า เพราะให้ความมั่นใจแก่ผู้บริโภคว่า ในกรณีสินค้าบกพร่องหรือไม่ถูกต้อง เป็นไปตามคำรับประกัน

(1) ผู้รับประกันจะเยียวยาแก้ไขความบกพร่องภายในเวลาที่สมควรโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(2) คำรับประกันนี้ไม่อาจจำกัดกำหนดเวลาสำหรับคำรับประกันโดยปริยายได้ เช่นว่า กำหนดว่า รับประกันเพียง 6 เดือน เช่นนี้ทำไม่ได้

(3) คำรับประกันสามารถยกเว้นหรือจำกัดความเสียหายที่เป็นผลตามมา (consequential damage) ได้เฉพาะแต่ข้อกำหนดยกเว้นหรือจำกัดที่ปรากฏอย่างเด่นชัดบนคำรับประกันเท่านั้น

(4) หลังจากผู้รับประกันได้ใช้ความพยายามตามสมควร เพื่อเยียวยาแก้ไขความบกพร่องแล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ผู้รับประกันต้องให้ผู้บริโภคเลือกการเยียวยาประการใด ประการหนึ่ง คือ เปลี่ยนสินค้า หรือรับคืนราคาซื้อ ถ้าเปลี่ยนเพียงบางส่วน การเปลี่ยนและการติดตั้งต้องไม่คิดค่าใช้จ่ายจากผู้บริโภคอีก

(5) ผู้รับประกันไม่อาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้บริโภคมีหน้าที่ใด ๆ ก่อนที่จะได้รับการเยียวยาได้ นอกจากเงื่อนไขที่ต้องให้คำบอกกล่าวแก่ผู้จำหน่ายก่อน หรือที่พิสูจน์ได้ว่ามีเหตุสุดสมควร

(6) คำรับประกันนี้ขายไปสู่ผู้บริโภคใด ๆ ซึ่งเป็นเจ้าของสินค้าในขณะที่คำรับประกัน

(มาตรา 104 (A))

และคณะกรรมการยังมีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์ในรายละเอียดเกี่ยวกับ (1) - (5) (มาตรา 104 (b)(3)) แต่ผู้รับประกันอาจไม่ต้องรับผิดชอบคำรับประกันได้ ถ้าพิสูจน์ได้ว่าสินค้าบกพร่อง หรือไม่ถูกต้องเป็นไปตามคำรับประกันนั้น เป็นเพราะการใช้อย่างผิด ๆ ของผู้บริโภค รวมทั้งไม่มีการบำรุงรักษาตามสมควรด้วย¹

คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดรูปแบบของสัญญาบริการเพื่อให้ปฏิบัติตามได้เช่นเดียวกัน และยอมเป็นสัญญาเป็นหนังสือที่จะให้การบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมสินค้าภายในกำหนดเวลา (มาตรา 106, 101(8))

การจำกัดของชอยกเว้นคำรับประกันโดยปริยาย เป็นเวลานานที่ผู้จำหน่ายใช้คำรับประกันสินค้าเป็นการกำหนดชอยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบตามคำรับประกันโดยปริยาย

(The Uniform Commercial Code มาตรา 2 - 314, - 315) ซึ่งก็สามารถทำได้ตามมาตรา 2 - 316 แต่ตามกฎหมายของสหรัฐฉบับนี้ได้ห้ามการกำหนดชอยกเว้นหรือเปลี่ยนแปลงชอยคำรับประกันโดยปริยาย โดยผู้จำหน่ายซึ่งใช้คำรับประกันชัดเจนเป็นหนังสือตามกฎหมายหรือเข้าผูกพันตามสัญญาบริการเกี่ยวกับสินค้าบริโภคภายในเวลา 90 วันนับแต่ขายสินค้า (มาตรา 108 (a)) กฎหมายฉบับนี้จำกัดอำนาจของผู้จำหน่ายที่จะใช้คำรับประกันชัดเจนเป็นหนังสือเป็นเครื่องมือกำหนดชอยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบตามคำรับประกันโดยปริยาย ภายใต้ The Uniform Commercial Code ซึ่งยอมมีผลในทุกรัฐ การห้ามตามกฎหมายนี้ปรับทั้งกรณีคำรับประกันไม่จำกัดและคำรับประกันจำกัดแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ก็ยังถือว่าไม่เคร่งครัดมากเท่ากับกฎหมายของสหรัฐ เช่น แมสซาชูเซต แมรีแลนด์ เวอร์จิเนีย ตะวันตก และแคนซัส ซึ่งบัญญัติให้ชอยกเว้นคำรับประกันโดยปริยายเป็นโฆะหมกไม่ว่าจะมีการใช้คำรับประกันโดยชัดเจนเป็นหนังสือหรือไม่²

1

Clark, and Davis, "Beefing up Product Warranties: A New Dimension in Consumer Protection," University of Kansas Law Review 23(1975):610.

2

Ibid., p. 611.

อย่างไรก็ตาม กฎหมายนี้ยังอนุญาตให้มีการจำกัดค่ารับประกันโดยปริยายได้บางส่วน ในกรณีที่ให้ค่ารับประกันอย่างจำกัด อนุญาตให้จำกัดระยะเวลารับประกันโดยปริยายได้ ถ้าการจำกัดนั้นมีเหตุผล ไม่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคมากเกินไปและแสดงอย่างชัดเจนบนด้านหน้า ของค่ารับประกันจำกัดนั้น (มาตรา 106 (b)) แต่ผู้จำหน่ายซึ่งให้ค่ารับประกันแบบไม่จำกัด ย่อมไม่สามารถจำกัดเช่นนี้ได้ (มาตรา 104 (a)(2)) นอกจากนี้ยังอนุญาตให้กำหนดยกเว้น ความเสียหายที่เป็นผลตามมาจากการผิดค่ารับประกัน (consequential damages) เพียง แต่ในกรณีที่ให้ค่ารับประกันแบบไม่จำกัดนั้นต้องกำหนดยกเว้นความเสียหายน้อยกว่าระดับค่ารับประกันด้านหน้า (มาตรา 104 (a)(3)) แต่พิจารณาตามเจตนารมณ์แล้ว consequential damages น่าจะหมายถึงความเสียหายต่อทรัพย์สินและความเสียหายใน ทางเศรษฐกิจเท่านั้น ถ้าให้ปฏิเสธความเสียหายต่อร่างกายได้ก็จะแย้งกับบทบัญญัติมาตรา 2 - 719(3) ตาม The Uniform Commercial Code ซึ่งมีผลว่าข้อกำหนดยกเว้นหรือ จำกัดความเสียหายต่อร่างกายเป็นการไม่มีเหตุผล และไม่เป็นที่ธรรมต่อผู้บริโภคอย่างยิ่ง จึงไม่ สามารถอ้างได้

การเยียวยาแก่ผู้บริโภค การเยียวยาตามค่ารับประกันแบบไม่จำกัด ขยายไปสู่ บุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นผู้บริโภคสินค้านั้น ไม่เพียงแต่ผู้ซื้อคนแรก แต่รวมถึงผู้ซื้อคนที่สองคนต่อ ๆ ไป หรือผู้ครอบครองสินค้านั้นในเวลาที่ค่ารับประกันมีผล ยิ่งกว่านั้น บทบัญญัติมาตรา 101(3) ก็ ใ้คานิยาม "ผู้บริโภค" ให้รวมถึงบุคคลอื่นใดซึ่งมีสิทธิตามค่ารับประกัน เช่นผู้ซื้อหรือสัญญาบริการ หรือภายใต้บทกฎหมายของรัฐที่บังคับเกี่ยวกับผู้รับประกัน ผู้ให้สัญญาบริการ เกี่ยวกับหนี้ตามค่ารับประกันหรือสัญญาบริการดังกล่าว และตามกฎหมายของรัฐที่รับรองมาตรา 2 - 318 The Uniform Commercial Code ทางเลือก C ซึ่งขยายความคุ้มครองตามค่ารับประกัน ไปสู่ "บุคคลใดที่ซื้่จากคิ่กได้โดยสมควรว่าจะใช้ บริโภค หรือได้รับผลจากสินค้า" ความคุ้มครอง ตามกฎหมายสหรัฐฉบับนี้จะดำเนินตามนั้นด้วย มีผลคุ้มครองถึงบุคคลที่สามตามกฎหมายเกณฑ์นั้น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตามการเยียวยาตามกฎหมายนี้อาจแคบกว่าที่ไ้รับตามกฎหมายอื่น กฎหมายนี้ระบุดัง การเยียวยาโดยให้การซ่อมแซม เปลี่ยน หรือชดใช้ราคาคืน เป็นหลัก ซึ่งเป็นการเยียวยาที่ไม่ เหมาะสมสำหรับบุคคลที่สาม ผู้เสียหาย เพราะการเยียวยาเช่นนี้เกี่ยวกับสินค้าเองซึ่งเป็นการ

เยียวยาแก่เจ้าของสินค้า คือผู้ซื้อ ผู้ครอบครองสินค้าเท่านั้น สำหรับบุคคลภายนอก
 (bystanders) ก็ต้องอาศัยการดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอันเป็น
 ผลตามมา (consequential damages) แต่ความเสียหายประเภทนี้ผู้รับประกันสามารถ
 หลีกเลี้ยงได้ โดยจำกัดอย่างเคร่งครัดบนคานหาของคำรับประกัน ซึ่งบุคคลภายนอกก็จะต้องคัดค้าน
 สิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอันเป็นผลตามมาจากการผิดคำรับประกันโดย
 ชัดแจ้งเป็นหนังสือ

เนื่องจากการเยียวยาตามกฎหมายนี้ประสงค์จะให้สามารถเป็นไปได้โดยประหยัด
 ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลทุกเรื่องไป จึงสนับสนุนหลักการประนีประนอม
 ยอมความระหว่างผู้บริโภครู้ที่ได้รับความเสียหายและผู้รับประกัน มาตรา 110 (a) (2) บัญญัติ
 ให้อำนาจคณะกรรมการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการประนีประนอมยอมความ ในกรณี
 การผิดคำรับประกันเป็นหนังสือ เพื่อให้โอกาสผู้รับประกันแก้ไขเยียวยาความบกพร่องที่ไม่เป็นไป
 ตามคำรับประกันเสียก่อน หลังจากผู้รับประกันได้ดำเนินการแล้วผู้บริโภครู้ยังไม่พอใจก็มีอำนาจ
 ดำเนินคดีในทางแพ่งในศาลของสหรัฐหรือศาลของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาได้การดำเนินคดีใน
 federal district court ต้องมีทุนทรัพย์ที่เรียกร้องไม่ต่ำกว่า 25 ดอลลาร์ (มาตรา
 110(d)(1), (5)) และผู้บริโภครู้ที่เสียหายอาจเรียกร้องค่าเสียหาย หรืออาศัยมาตรการ
 ทางกฎหมายประการอื่นเพื่อปลดเปลื้องภาระของเขา (เช่นการเปลี่ยนสินค้า หรือการชดเชย
 ราคาคืน) และถ้าผู้บริโภครู้ขณะคดีก็อาจเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าทนายได้¹
 (มาตรา 110 (a) (2) และการดำเนินคดีโดยกลุ่มของผู้บริโภค (Class Actions)
 ก็สามารถทำได้โดยต้องมีผู้เสียหายอย่างน้อย 100 คน เขาชื่อเป็นโจทก์และมีทุนทรัพย์ที่เรียก
 ร้องคนละไม่ต่ำกว่า 25 ดอลลาร์ และจำนวนรวมไม่น้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์ (มาตรา
 110(d)(3)) นอกจากนี้มีผลคือมากคือการให้อำนาจคณะกรรมการดำเนินคดีในศาลเพื่อให้
 คำสั่งห้ามผู้จำหน่ายให้คำรับประกันโดยหลอกลวง (a deceptive warranty) ว่าเป็นการ
 อาศัยอำนาจบังคับเพื่อมหาชนเสริมกับการให้การเยียวยาแก่เอกชนเป็นส่วนตัว ซึ่งคณะกรรมการ

¹ Class Actions หมายความว่า การฟ้องคดีเพื่อผู้เสียหายในความเสียหาย
 อย่างเดียวกัน แล้วศาลมีคำพิพากษาให้มีผลต่อผู้เสียหายนั้นทุกคนได้

ก็มีอำนาจเรียกร้องการชดเชยราคาคืน เรียกร้องค่าเสียหายสำหรับผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหาย
 ภัย โดยกระทำการในฐานะตัวแทนของกลุ่มผู้บริโภค เพื่อดำเนินคดีเอาผิดกับผู้ประทุษร้ายได้
 ผ่านขั้นตอนยุติธรรมตามกฎหมายนี้ได้¹

The Consumer Product Safety Act 1972

กฎหมายของสหรัฐอเมริกาซึ่งก่อตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า The Consumer
 Product Safety Commission มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่าย
 สินค้าเพื่อผู้บริโภค² ซึ่งอาจมีความเสี่ยงอันตรายที่ไม่สมควร³ แต่ยกเว้นไม่บังคับกับสินค้า
 บางประเภทที่มีการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยตามกฎหมายอื่นแล้ว เช่น บุหรี่ รถยนต์ หรือ
 เครื่องบิน ยา เครื่องสำอาง เป็นต้น⁴

หน้าที่สำคัญของคณะกรรมการชุดนี้คือ กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยของ

1

Clark, and Davis, "Beefing up Product Warranties: A New
 Dimension in Consumer Protection, "University of Kansas Law Review
 23(1975): 615.

2 สินค้าเพื่อผู้บริโภค หมายความว่า สินค้าใด ๆ หรือส่วนประกอบที่ผลิตหรือจำหน่าย
 (ก) เพื่อขายต่อผู้บริโภคเพื่อใช้เป็นการชั่วคราวหรือถาวรในที่อยู่อาศัย ครุภัณฑ์ โรงเรียน
 สถานหย่อนใจ หรืออื่น ๆ หรือ (ข) เพื่อใช้เป็นการส่วนตัว บริโภคหรือได้รับประโยชน์ เป็น
 การชั่วคราวหรือถาวร โดยผู้บริโภคในที่อยู่อาศัย ครุภัณฑ์ โรงเรียน สถานหย่อนใจ หรืออื่น ๆ
 แต่ไม่รวมถึงสินค้าใดซึ่งมีโคดลิตเพื่อจำหน่ายตามธรรมดาสำหรับขาย หรือใช้ หรือบริโภค หรือ
 ได้รับประโยชน์โดยผู้บริโภค และสินค้าบางประเภทที่มีกฎหมายอื่นกำหนดมาตรฐานความปลอดภัย
 ไว้แล้ว

3

ความเสี่ยงอันตรายที่ไม่สมควร ได้แก่ ความเสี่ยงต่อความตาย อันตราย
 ต่อร่างกาย หรือความเจ็บป่วยอย่างหนัก หรือที่เกิขึ้นบ่อย ๆ

4

มาตรา 3 (a) (1)

สินค้าใดก็ตาม

(1) มาตรฐานการดำเนินงาน การประกอบ บรรจุ ออกแบบ สร้าง ทำให้สำเร็จรูป หรือบรรจุหีบห่อซึ่งสินค้าบริโภค

(2) มาตรฐานเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย หรือฉลากเตือน หรือรูปแบบของคำแนะนำหรือการเตือน

(มาตรา 7 (a))

ถ้าคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าสินค้าใดมีอันตรายอย่างสำคัญ (substantial product hazard) เพราะไม่ได้มาตรฐานตามกฎหมายเกณฑ์ความปลอดภัย หรือชำรุดบกพร่อง ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายอันตรายที่ไม่สมควร และเห็นว่าการบอกกล่าวแจ้งแก่สาธารณชน ย่อมเป็นการจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย คณะกรรมการก็อาจสั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย หรือผู้ขายปลีกสินค้า ดำเนินการให้คำเตือนเกี่ยวกับอันตรายนั้นต่อสาธารณชนหรือต่อผู้ประกอบการค้าใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือต่อผู้ซื้อคนใดที่รู้จักตัว (มาตรา 15 (c)) และคณะกรรมการยังอาจสั่งให้ดำเนินการเยียวยาแก้ไขโดยประการใดประการหนึ่งคือ

(1) ทำให้สินค้านั้นได้มาตรฐานตามกฎหมายเกณฑ์ของการ หรือซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องในสินค้า

(2) เปลี่ยนสินค้าที่ซึ่งได้มาตรฐาน หรือไม่มีความชำรุดบกพร่อง ให้แก่ผู้บริโภค

(3) ชดเชยราคาหรือชดเชยคืนให้ (โดยหักส่วนลดในการใช้งานได้ ถ้าสินค้าอยู่ในความครอบครองของผู้บริโภคเป็นเวลาหนึ่งปี หรือเกินกว่านั้น)

(มาตรา 15 (d))

แต่ในกรณีที่เห็นว่ามาตรฐานสินค้าบริโภคอย่างใด ๆ ก็ไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสาธารณชนจากความเสี่ยงอันตราย ที่ไม่สมควร ก็อาจมีคำสั่งห้ามการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าอันตรายนั้นได้ (มาตรา 8) นอกจากนี้ในกรณีที่สินค้าเป็นอันตรายในตัวเอง (imminently dangerous) ซึ่งไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัย คณะกรรมการอาจร้องขอต่อศาลหรือดำเนินคดีกับผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือผู้ขายปลีก เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยึดสินค้าเหล่านั้น และนำออกไปให้พ้นจากท้องตลาดได้ (มาตรา 12)

ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ขายปลีก หรือผู้ส่งเขา ซึ่งสินค้าที่จงใจฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิด
 บทบัญญัติใด ๆ ตามกฎหมายนี้ หรือไม่ดำเนินการตามมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยที่คณะกรรมการ
 ได้กำหนดไว้ย่อมมีโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง รั้งโทษในทางแพ่งไม่เกินกว่า 2000 ดอลลาร์
 สำหรับการฝ่าฝืนประการหนึ่ง และไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์ สำหรับการฝ่าฝืนหลายประการ
 และผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ขายปลีก ผู้ส่งเขา ที่จงใจฝ่าฝืนต้องรับผิดในทางอาญา ค่าคุกไม่เกินหนึ่งปี
 ปรับไม่ต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ ตัวแทนของบริษัท
 (นิติบุคคล) ที่จงใจต้องรับผิดในทางอาญาเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นคณะกรรมการโดยความเห็น
 ชอบของสำนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการอาจดำเนินการในศาลของสหรัฐ (United
 district courts) เพื่อให้ศาลมีคำสั่งห้ามการฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดดังกล่าวอย่างใดก็ได้
 (มาตรา 19, 22) และบุคคลใด ๆ ซึ่งได้รับอันตรายจากการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนมาตรฐาน
 เกี่ยวกับการปลอดภัยหรือคำสั่งใด ๆ ของคณะกรรมการ อาจดำเนินคดีต่อบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือล่วง
 ละเมิดนั้นได้ในศาล district court แต่โจทก์จะต้องให้คำบอกกล่าวต่อคณะกรรมการ สำนัก
 งานอัยการ และบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน และถ้ารัฐดำเนินคดีฟ้องร้องอยู่
 เอกชนก็ไม่สามารถฟ้องคดีได้ (มาตรา 23, 24) จากมาตรา 23 (a) เห็นได้ว่ากฎหมาย
 ให้อำนาจผู้เสียหายดำเนินคดีเรียกร้อยค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อร่างกาย (personal
 injury) เนื่องจากการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของคณะกรรมการในศาลของ
 สหรัฐไว้ซึ่งเป็นบทบัญญัติกฎหมายพิเศษที่ให้การเยียวยาเพิ่มเติมจากการเยียวยาตามกฎหมายจารีต
 ประเพณีและกฎหมายของรัฐ และมีผลกับผู้เสียหายในบางคดี เพราะเป็นการง่ายกว่าที่จะต้อง
 พิสูจน์ความประมาทเลินเล่อของจำเลยหรือความมั่วของความรู้ความรอบคอบของสินค้าตามหลัก
 กฎหมายทั่วไป เพียงแต่พิสูจน์ว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือตามคำสั่งของคณะกรรมการ:

— คุโงจาก The Editorial Staff of Bureau of National Affairs,
The Consumer Product Safety Act: Text, Analysis, Legislative History
 (Washington, D.C.: The Bureau of National Affairs, 1973) ภาคผนวก
 หน้า 1-30.

ก็เพียงพอ และมาตรการนี้ให้อำนาจศาลวินิจฉัยคดีใช้ค่าเสียหายในการดำเนินคดีรวมทั้งค่าทนาย
ควายได้ ซึ่งมีผลดีกว่าการดำเนินคดีตามหลักกฎหมายทั่วไปมีค่าธรรมะนิยมทนายคำนวณจากค่าสินไหม
ทดแทนที่จะได้รับและไม่แน่นอน คณะกรรมการชุดนี้ได้ให้ความเห็นไว้ในรายงานว่า "คาดหวังว่า
การดำเนินคดีตามมาตรการนี้จะขยายขอบเขตแห่งความเสียหายที่จะสามารถอาศัยบทบัญญัติกฎหมายนี้
ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อทรัพย์สินอันเป็นผลจากการฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิด
กึ่งกลางนี้ไต่ควาย

ทั้งนี้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมไม่มีผลกระทบกระเทือนความรับผิดชอบตามกฎหมาย
จารีตประเพณี หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษรของรัฐ โดยที่มาตรา 25 ใ้บัญญัติว่า การปฏิบัติ
ตามมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือกฎเกณฑ์อื่น หรือคำสั่งประการอื่นของคณะกรรมการจะไม่
ทำให้บุคคลใดหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายจารีตประเพณี หรือกฎหมายของรัฐ

สรุป

1. เท่าที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดก็เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า
ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถือได้ว่า ทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเดินเลอเป็นทฤษฎีความรับผิดชอบทาง
ละเมิดเริ่มแรกที่มีบทบาทในคดีความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า แต่เดิมนั้นมีแนว
บรรทัดฐานคำพิพากษาถือตามกันมาว่า ผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้าย่อมไม่สามารถฟ้องร้อง
ผู้ผลิตผู้จำหน่ายสินค้าให้รับผิดในทางละเมิดได้ ถ้าไม่มีความผูกพันใด ๆ ระหว่างกันอันจะก่อให้เกิด
ผู้ผลิตผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังของตนและยังไม่มีหลักเกณฑ์พอที่ศาลจะวินิจฉัยว่าผู้ผลิต
ผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค จนกระทั่งวิวัฒนาการต่อมาของเศรษฐกิจการค้าแสดงให้เห็น
เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคซึ่งได้รับความเสียหายจากสินค้าแม้ไม่มีสัญญา
ซื้อขายกับผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายใด ๆ ก็ตาม จึงอาศัยทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเดินเลอ ปรับในคดี

1
The Editorial Staff of Bureau of National Affairs,
The Consumer Product Safety Act:Text, Analysis, Legislative
History, p.66.

product liability หลักการสินไหมทดแทนแก่ผู้บริโภคทั่วไป เริ่มแรกก็ปรับในคดีเกี่ยวกับสินค้า เป็นอันตรายโดยสภาพต่อชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ ประเภท ยา อาหาร เครื่องดื่ม ก้อน จนกระทั่ง มาถึงในคดีสำคัญ MacPherson v. Buick Motor (ปี 1916) ได้วางแนวบรรทัดฐานว่า ผู้ประกอบการค้าต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากความชำรุดบกพร่องของสินค้าเนื่องแต่การกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการผลิตการจำหน่ายสินค้าใด ๆ ซึ่งศาลก็คิดว่าสามารถก่อให้เกิดอันตรายได้ถ้าสินค้านั้นชำรุดบกพร่อง ings ต้องรับผิดชอบแม้มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างกันแต่อย่างใดก็ตาม

ความรับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในสหรัฐอเมริกาตามทฤษฎีประมาทเลินเล่อกว้างมาก ผู้ผลิตผู้จำหน่ายสินค้าอาจต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อได้ในทุกขั้นตอนของการผลิตการจำหน่ายสินค้า สำหรับผู้ผลิตนั้นหน้าที่ที่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการผลิต การออกแบบ การบรรจุภาชนะ และการตรวจสอบสินค้า ทั้งยังต้องให้คำเตือนคำแนะนำในการใช้สินค้าอย่างเหมาะสมและเพียงพอ หากฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าวเหล่านี้และก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใด ๆ ผู้ผลิตย่อมต้องรับผิดชอบต่อความเสียหาย นอกจากนี้ผู้ผลิตอาจต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตชิ้นส่วนที่ตนนำมาประกอบเป็นสินค้าของตนด้วย สำหรับผู้ขาย แม้เป็นเพียงผู้ขายสินค้าที่ผลิตโดยบุคคลอื่นหนึ่งคนไม่รู้ว่าสินค้าเหล่านั้นเป็นอันตราย แต่ก็ถือว่าผู้ขายยังมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามปกติเพื่อตรวจสอบสินค้าโดยวิธีการต่าง ๆ ให้พบความชำรุดบกพร่องและเตือนให้ลูกค้าทราบ ถ้าหากความระมัดระวังตามที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคหรือผู้บริโภคก็ยอมจะต้องรับผิด และอีกประการหนึ่งที่ผู้ขายอาจจะต้องรับผิดในทางละเมิดก็คือ ประมาทเลินเล่อแสดงแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าโดยฉ้อฉล ซึ่งผู้บริโภคผู้ซื้อเชื่อตามคำแสดงแสดงนั้นเป็นเหตุให้เขาได้รับความเสียหาย

ความรับผิดตามหลักละเมิดโดยประมาทเลินเล่อที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นไปตามหลักละเมิดทั่วไปที่ว่า จำเลยต้องรับผิดต่อเมื่อเขามีส่วนผิด ถ้าจำเลยไม่ผิดก็ย่อมไม่ต้องรับผิด (No liability without fault) ดังนั้นการที่จะเรียกร้องให้ผู้ผลิตผู้จำหน่ายสินค้านั้นรับผิดในทางละเมิด ผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ถึงความผิดความประมาทในส่วนของจำเลยเป็นผลจากความผิดนั้น ซึ่งการพิสูจน์ถึงความประมาทเลินเล่อของพิสูจน์การกระทำหรือการเว้นของจำเลยอันฝ่าฝืนหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังโดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นภาระที่ยากลำบากของโจทก์ และในบางคดี

ก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ จึงไม่อาจให้จำเลยรับผิดชอบได้

2. ความรับผิดชอบตามกฎหมายการค้ารับประกันสินค้าเป็นความรับผิดชอบในทางสัญญา ซึ่งมีทั้งที่กำหนดไว้โดยกฎหมายลายลักษณ์อักษรและการพัฒนา กฎเกณฑ์จากคำพิพากษาของศาล กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่กำหนดความรับผิดชอบตามคำรับประกันสินค้า ได้แก่ The Uniform Commercial Code ซึ่งแทบทุกรัฐรับรองตราขึ้นใช้บังคับในรูปแบบเดียวกันคล้ายคลึงกัน ตามความในมาตรา 2 - 313 เกี่ยวกับคำรับประกันสินค้าโดยชัดแจ้ง มาตรา 2 - 314, 2 - 315 เกี่ยวกับคำรับประกันสินค้าโดยปริยาย เป็นกฎหมายที่กำหนดถึงความรับผิดชอบของผู้นขายสินค้าที่ประกอบการค้าเป็นธุรกิจ ตลอดจนสินค้าโดยตรงที่มีความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างกัน สำหรับผู้ผลิตนั้นกฎหมายนี้มิได้กำหนดความรับผิดชอบไว้โดยเฉพาะ แต่ถาผู้ผลิตเป็นผู้ขายสินค้าต่อผู้บริโภคเองก็อาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย The Uniform Commercial Code ได้ แต่ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตสินค้าโดยหลักแล้ว เขาขอมไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับผู้บริโภค แต่ศาลได้ตระหนักถึงความเป็นจริงว่า การค้าการตลาดสมัยใหม่ทำให้ผู้ผลิตเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคอย่างมาก จึงสมควรที่เขาต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ตนผลิต คดีสำคัญได้แก่ *Baxter v. Ford Motor Co.* (1932) ซึ่งวินิจฉัยเป็นหลักว่า คำแถลงแสดงบนหีบห่อ ฉลาก หรือหนังสือประกอบสินค้า สามารถก่อให้เกิดคำรับประกันโดยชัดแจ้งต่อผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคสามารถดำเนินคดีต่อผู้ผลิตในการรับประกันโดยชัดแจ้งนี้ได้ เมื่อสินค้าไม่เหมาะสมตามที่แถลงแสดงไว้ซึ่งถือเป็นหลักยึดถือต่อมาว่าผู้ผลิตต้องรับผิดชอบในการรับประกันโดยชัดแจ้งเช่นนี้ แต่กรณีรับประกันโดยปริยายนั้นยังยึดหลัก *privity rule* อยู่ จะมียกเว้นก็ในบางรัฐ เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ตราบทกฎหมายลายลักษณ์อักษร California's Consumer Warranty Act 1970 บัญญัติให้ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบสำหรับการรับประกันสินค้าโดยปริยายด้วย

แม้ว่าโดยหลักแล้วความรับผิดชอบตามคำรับประกันสินค้าจะมีผลให้ผู้ขายรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้ซื้อสินค้าจากตนโดยตรงเท่านั้น ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น ๆ แต่ The Uniform Commercial Code ก็ยังมีบัญญัติมาตราที่ผ่อนคลายนอกกฎหมายโดยรับรองสิทธิของบุคคลอื่น นอกเหนือจากผู้ซื้อไว้บางส่วน ตามมาตรา 2 - 318 ซึ่งในที่สุดกำหนดทางเลือกไว้ 3 ทาง

ซึ่งขยายความคุ้มครองเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างกัน ให้แต่ละมลรัฐเลือกรับรอง กฎเกณฑ์ที่เหมาะสมกับรัฐตนมากที่สุด บางรัฐไม่รับรองทางเลือกใดเลย แต่บัญญัติเป็นพิเศษให้ผู้ผลิตผู้จำหน่ายรับผิดชอบโดยไม่มีข้อจำกัดตามกฎหมาย privity เลย (ไม่ว่าเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ซื้อหรือตัวบุคคลผู้จำหน่ายจะสามารถเรียกร้องการเยียวยาได้) ได้แก่รัฐเวอร์จิเนีย แมสซาชูเซต โรดไอแลนด์ และเมน

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายความรับผิดตามคำรับประกันสินค้าจะขยายความคุ้มครองเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างกัน แต่ก็ยังมีข้อยกเว้นสำคัญอยู่บางประการ คือ ความรับผิดสามารถยกเว้นหรือจำกัดได้โดย exemption clause, disclaimer clause และการจะบังคับตามความรับผิดนั้นใดก็ตามได้มีการให้คำบอกกล่าวการผิดคำรับประกันแก่จำเลยให้ทราบภายในเวลาอันควรควรมิเช่นนั้นผู้บริโภคมิอาจสูญเสียสิทธิในการฟ้องร้องคดีให้ผู้ขายรับผิดได้ ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้เป็นเรื่องที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคอยู่มาก

3. ความบกพร่องในหลาย ๆ ประการของกฎหมายสัญญาและละเมิดตามหลักทั่วไปในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งกล่าวมาแล้ว ทำให้นักกฎหมายและศาลทั้งหลายในอเมริกาได้ให้การสนับสนุนและสร้างกฎหมายใหม่ขึ้นมาเพื่อขจัดปัญหาเหล่านี้ คือ กฎเกณฑ์ความรับผิดแก่ผู้บริโภคในทางละเมิด โดยมีเหตุผลหลายประการที่สมควรกำหนดความรับผิดแก่ผู้ผลิตผู้จำหน่าย (1) รัฐประกาศนโยบายต้องการให้กำหนดความรับผิดชอบแก่บุคคลที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลอย่างมากที่จะลดอันตรายต่อชีวิตและร่างกายสำหรับสินค้าผู้บริโภคที่จะไปสู่ท้องตลาด (2) ภาระความเสียหายที่เป็นผลตามมาจากการใช้สินค้าผู้บริโภคควรตกอยู่กับบุคคลที่เป็นผู้ก่อความเสียหายขึ้นโดยนำสินค้าออกสู่ท้องตลาด (3) ภาระความเสียหายควรตกอยู่กับบุคคลที่อยู่ในฐานะควบคุมอันตราย และสามารถกระจายความสูญเสียได้เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น หลักความรับผิดตามทฤษฎีละเมิดแก่ผู้บริโภคมีผลใหญ่ประกอบการค้าของรับผิดชอบต่อผู้บริโภคทั่วไปในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าผู้บริโภค โดยผู้บริโภคไม่ต้องพิสูจน์ถึงความประมาทเลินเล่อในการผลิตการจำหน่ายสินค้าแต่อย่างใด และต้องรับผิดโดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ตามสัญญา เรื่องนี้มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมาเป็นลำดับจนถึงแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาที่ได้รับการยอมรับทั่วไป คือ Greenman v. Yuba power Products Co ซึ่งศาลสูงแคลิฟอร์เนียตัดสินไว้ในปี 1963 และมีผลกระทบให้

มีการบัญญัติรับรองกฎเกณฑ์ความรับผิดเด็ดขาดไว้ใน The Restatement (Second) of Torts ในปี 1965 ซึ่งมลรัฐต่าง ๆ รับบังคับใช้ทั่วไป ทั้งนี้ตามความในมาตรา 402 A ซึ่งกำหนดให้ผู้จำหน่ายรับผิดเด็ดขาดเกี่ยวกับสินค้าที่ชำรุดบกพร่อง เป็นอันตรายที่ไม่สมควรต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภคหรือต่อทรัพย์สินของเขา ซึ่งตามบทบัญญัติที่ขบเซตความรับผิดกว้างมากสรุปได้ว่า

(1) ผู้บริโภคอาจเป็นผู้ผลิตสินค้า ผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบ ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก ผู้จำหน่ายอื่น ๆ ที่สำคัญคือ เป็นผู้ประกอบธุรกิจการค้าเกี่ยวกับสินค้านั้น

(2) ความรับผิดในความชำรุดบกพร่องนั้นก็รวมถึงความบกพร่องในทุกขั้นตอนของการผลิตการจำหน่าย ไม่ว่าบกพร่องในการออกแบบ ผลิต การให้คำเตือนคำแนะนำ ทุกรัฐเห็นพ้องกันว่า ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดก็ต่อเมื่อสินค้ามีความชำรุดบกพร่อง แต่ทว่าสินค้านั้นต้องเป็นอันตรายที่ไม่สมควร (คนทั่วไปไม่คาดคิดว่าสินค้านั้นน่าจะเป็นอันตราย) ด้วยจึงจะต้องรับผิดนั้น บางรัฐไม่เห็นด้วย เช่น แคลิฟอร์เนีย นิวเจอร์ซีย์ โคโลราโด เป็นการเพิ่มภาระการพิสูจน์ของโจทก์

(3) หลักกฎหมายนี้ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคอย่างทั่วถึง นอกจากเยียวยาแก่ผู้บริโภคแล้วยังคำนึงถึงบุคคลภายนอกผู้บริโภคอีกด้วย

การบังคับใช้หลักกฎหมายนี้มีผลขจัดความยุ่งยากและความเสียเปรียบของผู้บริโภคได้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดตามหลักละเมิดทั่วไป ข้อขัดข้องจากกฎเกณฑ์ privity rule และหน้าที่ให้คำออกกล่าวเกี่ยวกับการผิดคำรับประกันสินค้า ตามกฎหมายสัญญา และยังเป็นบรรทัดฐานอันดีกว่าไม่ยอมรับถึงขอบเขตหรือจำกัดความรับผิดของผู้ผลิตผู้จำหน่ายอย่างใด ๆ ที่เอาเปรียบผู้บริโภคด้วย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ากฎเกณฑ์ความรับผิดเด็ดขาดดังกล่าวนี้ยังไม่เรียกว่าเป็นความรับผิดเด็ดขาดจริง ๆ หรือเป็นความรับผิดที่สมบูรณ์ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นผู้ประกอบการค้าต้องรับผิดในสินค้าทุกรณีแม้ว่าสินค้าชำรุดบกพร่องหรือไม่ก็ตาม แต่กฎเกณฑ์ที่ศาลในอเมริกายอมรับบังคับใช้กันยังมีได้ละทิ้งแนวความคิดเกี่ยวกับความผิดตามหลักกฎหมายละเมิดทั่วไปเสียที่เกี่ยวในการดำเนินคดีกับผู้ผลิตผู้จำหน่ายรับผิดนั้น โจทก์ยังมีภาระการพิสูจน์ให้ได้ว่าสินค้าชำรุดบกพร่องเป็นอันตรายโดยไม่สมควร จึงมีใช้ความรับผิดที่สมบูรณ์เด็ดขาดจริง ๆ

การบังคับใช้กฎหมายแพ่งที่ความรับผิดชอบที่คนในอเมริกายังมีปัญหาอยู่บางประการที่สำคัญคือ เกี่ยวกับความเสียหายที่จะอนุญาตให้เรียกร้องการเยียวยาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ใด ควรรวมถึงความเสียหายทางเศรษฐกิจด้วยหรือไม่ เรื่องนี้มีความเห็นเป็น 2 ฝ่ายแย้งกันอยู่ และศาลของมลรัฐก็วินิจฉัยไปตามที่ตนเห็นชอบ

4. หลักเกณฑ์ความรับผิดตามความในข้อ 1, 2 และ 3 คงกล่าวแล้วนั้นเห็นได้ว่ามีที่มาจากแนวบรรทัดฐานคำพิพากษา ทั้งที่เกี่ยวกับความรับผิดตามคำรับประกันสินค้า ความรับผิดในทางละเมิดตามหลักประมวลเดินเลอและหลักความรับผิดที่คน ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการนำหลักเกณฑ์เหล่านี้มากำหนดเป็น The Restatement (Second) of Torts และ The Uniform Commercial Code ได้รับการรับรองนำไปใช้ทั่วไปในแทบทุกรัฐ ในส่วนที่เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นในขอบเขตของ products liability ในสหรัฐอเมริกา ก็ยังมีกฎหมายของรัฐบาลกลางอยู่ 2 ฉบับที่ได้รับการรับรองใช้ทั่วไปในมลรัฐต่าง ๆ ได้แก่ The Magnuson Moss Warranty Federal Trade Commission Improvement Act 1975 และ The Consumer Product Safety Act 1972 สำหรับ The Magnuson นั้นสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในกฎหมายของรัฐเกี่ยวกับคำรับประกันสินค้าได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าเพื่อบริโภค มีผลให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคได้ หลักการสำคัญคือ (1) กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของคำรับประกันสินค้าเป็นหนังสือ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลอกลวงและเอาเปรียบผู้บริโภค (2) จำกัดการยกเว้นความรับผิดตามคำรับประกันโดยปริยาย (3) ให้การเยียวยาตามคำรับประกันแก่ผู้บริโภคโดยวิธีที่มีผลดีกว่า ประการแรกคือ กำหนดหลักการประนีประนอมยอมความระหว่างผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายกับผู้รับประกันเสียก่อน หลังจากผู้บริโภครับประกันได้ดำเนินการแล้ว ผู้บริโภคยังไม่พอใจจึงจะดำเนินคดีในศาลต่อไป ประการที่ 2 คือ การดำเนินคดีโดยกลุ่มของผู้บริโภค (class actions) ก็ให้สามารถทำได้ และประการสุดท้าย ให้อำนาจคณะกรรมการกลางควบคุมการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา (The Federal Trade Commission) ดำเนินคดีในศาลเพื่อห้ามการให้คำรับประกันโดยหลอกลวง และบังคับโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนได้ รวมทั้งกระทำการในฐานะตัวแทนของกลุ่มผู้บริโภคเรียกร้องค่าเสียหายแก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายเอาจากผู้รับประกันซึ่งฝ่าฝืนกฎหมายนี้ไว้ อย่างไรก็ตามกฎหมายนี้ยังมีผลจำกัดให้

การคุ้มครองเฉพาะกรณีการค้ารับประกันสินค้ามีการทำเป็นหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร การห้าม ยกเว้นความรับผิดตามการค้ารับประกันโดยปริยายที่เป็นไปตามผลของกฎหมายของรัฐตามหลัก The Uniform Commercial Code นั้น ก็คุ้มครองเฉพาะกรณีผู้จำหน่ายให้การค้ารับประกันชัดแจ้ง เป็นหนังสือหรือเข้าผูกพันตามสัญญาบริการเกี่ยวกับสินค้าบริโภคภายในเวลา 90 วัน นับแต่ขาย สินค้า กฎหมายของบางรัฐจึงมีบทที่เคร่งครัดกว่า เช่น แมสซาชูเซต แมรี่แลนด์ เวอร์จิเนีย ตะวันตกและแคนซัสได้บัญญัติให้ยกเว้นการค้ารับประกันโดยปริยาย เป็นโมฆะหมดไม่ว่าจะมีการให้ การรับประกันโดยชัดแจ้งเป็นหนังสือหรือไม่ นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังอนุญาตให้กำหนดยกเว้น ความเสียหายที่เป็นผลตามมาจากการฉีกการค้ารับประกันได้ ในเรื่องนี้กฎหมายบางรัฐมีผลคุ้มครอง ผู้บริโภคมากกว่า เช่น The Kansas Consumer Protection Act.

ส่วน The Consumer Product Safety Act นั้นมุ่งให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสินค้าที่อันตรายที่ไม่สมควร และให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภคที่ได้รับอันตรายแก่ร่างกายเนื่อง จากการฝ่าฝืนมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยของสินค้า ซึ่งคณะกรรมการ The Consumer Product Safety Commission กำหนดไว้ กฎหมายนี้บัญญัติถึงมาตรการพิเศษในการ เยียวยาผู้บริโภคได้ทันที โดยให้อำนาจคณะกรรมการชุดนี้หลายประการ

(1) มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการค้าให้ค่าเตือนเกี่ยวกับอันตรายความเสี่ยงภัยของ สินค้าแก่ผู้บริโภคทั่วไป และผู้ที่มีสินค้าจากตน

(2) สั่งให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าดำเนินการเยียวยาแก้ไขแก่ผู้บริโภคได้เลย เช่น ให้ซ่อมแซมแก้ไขความชำรุดบกพร่องของสินค้า หรือเปลี่ยนสินค้าที่ชำรุด หรือชดเชยราคาหรือชดเชย ค่าสินไหม

(3) ประการสำคัญคือสั่งห้ามผลิตหรือจำหน่ายสินค้าที่เห็นว่าเสี่ยงอันตรายโดยไม่ สมควรได้

(4) ในส่วนการเยียวยาความเสียหาย กฎหมายนี้รับรองให้อำนาจผู้เสียหาย ดำเนินคดีกับผู้ผลิต ผู้จำหน่ายรับผิดชอบตามกฎหมายนี้ สำหรับค่าเสียหายในความเสียหายต่อร่างกาย ได้ซึ่งเป็นผลดีกว่าการดำเนินคดีตามหลักกฎหมายทั่วไป ผู้บริโภคเพียงแต่พิสูจน์ว่าสินค้าไม่ เป็น ไปตามมาตรฐาน หรือผู้ประกอบการนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการก็ให้เขารับผิดต่อตน ได้แล้ว อาจง่ายกว่าต้องไปพิสูจน์ความประมาทของจำเลย หรือความชำรุดบกพร่องของสินค้า ตามหลักกฎหมายจารีตประเพณี